Zbierka súdnych rozhodnutí

ROZSUDOK VŠEOBECNÉHO SÚDU (tretia komora)

z 23. mája 2019 *

„Mimozmluvná zodpovednosť – Hospodárska a menová politika – ECB – Národné centrálne banky – Reštrukturalizácia gréckeho verejného dlhu – Zapojenie súkromného sektora – Doložky o spoločnom postupe veriteľov – Povinná výmena gréckych dlhových nástrojov – Súkromní veritelia – Stanovisko ECB – Dostatočne závažné porušenie právnej normy, ktorá priznáva práva jednotlivcom – Zásada *pacta sunt servanda* – Článok 17 ods. 1 a 2 Charty základných práv – Článok 63 ods. 1 ZFEÚ – Článok 124 ZFEÚ“

Vo veci T-107/17,

Frank Steinhoff, bydliskom v Hamburgu (Nemecko),

Ewald Filbry, bydliskom v Dortmunde (Nemecko),

Vereinigte Raiffeisenbanken Gräfenberg-Forchheim-Eschenau-Heroldsberg eG, so sídlom v Gräfenbergu (Nemecko),

Werner Bäcker, bydliskom v Rodgau (Nemecko),

EMB Consulting SE, so sídlom v Mühltale (Nemecko),

v zastúpení: O. Hoepner a D. Unrau, advokáti,

žalobcovia

proti

Európskej centrálnej banke (ECB), v zastúpení: O. Heinz a G. Várhelyi, splnomocnení zástupcovia, za právnej pomoci H.-G. Kamann, advokát,

žalovanej,

ktorej predmetom je žaloba podľa článku 268 ZFEÚ na náhradu ujmy, ktorú žalobcovia údajne utrpeli z dôvodu, že ECB vo svojom stanovisku zo 17. februára 2012 (CON/2012/12), neupozornila Helénsku republiku na nezákonnosť reštrukturalizácie gréckeho verejného dlhu plánovanej vo forme povinnej výmeny dlhových nástrojov,

VŠEOBECNÝ SÚD (tretia komora),

v zložení: predseda komory S. Frimodt Nielsen, sudcovia V. Kreuschitz (spravodajca) a N. Półtorak,

tajomník: S. Bukšek Tomac, referentka,

* Jazyk konania: nemčina.

so zreteľom na písomnú časť konania a po pojednávaní z 29. mája 2018,

vyhlásil tento

Rozsudok

Okolnosti predchádzajúce sporu

1 Kríza gréckeho verejného dlhu vypukla v októbri 2009, keď helénska vláda oznámila, že deficit verejných financií predstavuje 12,5 % hrubého domáceho produktu (HDP), a nie 3,7 %, ako to bolo pôvodne zverejnené. Toto oznámenie výrazne zvýšilo neistotu, pokiaľ ide o ekonomické fundamenty Helénskej republiky, a tým spustilo vlnu postupného zhoršovania jej úverového ratingu a stály nárast miery úrokov požadovaných finančnými trhmi na účely financovania gréckeho verejného dlhu.

2 Koncom apríla 2010 ratingová agentúra znížila rating gréckych dlhových nástrojov z BBB – na BB +, čo je kategória dlhu považovaná trhmi za vysoko rizikovú. Dňa 27. apríla 2010 ratingová agentúra Standard & Poor's (S&P) upozornila držiteľov gréckych dlhových nástrojov, že ich šance na vrátenie peňazí v prípade reštrukturalizácie gréckeho verejného dlhu alebo platobnej neschopnosti gréckeho štátu sa v priemere pohybovali len na úrovni 30 až 50 %.

3 Keďže v súvislosti s krízou gréckeho dlhu hrozilo, že bude mať dopady na iné členské štáty eurozóny, a ohrozovala stabilitu eurozóny ako celku, na samite Európskej rady 25. marca 2010 sa najvyšší predstavitelia štátov alebo vlád eurozóny dohodli na zavedení medzivládneho mechanizmu pomoci Helénskej republike pozostávajúceho z koordinovaných bilaterálnych úverov za nezvýhodnené úrokové sadzby, t. j. bez akéhokoľvek prvku dotácie. Čerpanie úverov podliehalo prísnym podmienkam a k jeho aktivácii malo dôjsť na základe žiadosti Helénskej republiky. Mechanizmus pomoci zahŕňal tiež podstatnú účasť Medzinárodného menového fondu (MMF).

4 Dňa 2. mája 2010 na základe uvedeného mechanizmu pomoci členské štáty eurozóny dali svoj súhlas na poskytnutie 80 miliárd eur Helénskej republike v rámci balíka finančnej pomoci v sume 110 miliárd eur udelenej spoločne s MMF.

5 Dňa 9. mája 2010 sa v rámci Rady Ecofin rozhodlo o prijatí skupiny opatrení, medzi ktorými bolo jednak prijatie nariadenia Rady č. 407/2010/EÚ z 11. mája 2010, ktorým sa zriaďuje európsky finančný stabilizačný mechanizmus (Ú. v. EÚ L 118, 2010, s. 1), na základe článku 122 ods. 2 ZFEÚ, a jednak vytvorenie Európskeho nástroja finančnej stability (ENFS). ENFS bol vytvorený 7. júna 2010 a členské štáty eurozóny s ním podpísali rámcovú dohodu, ktorou sa stanovujú podmienky, za akých by mal ENFS podporovať stabilitu.

6 V polovici roku 2011 Helénska republika, členské štáty eurozóny a viacerí veritelia gréckeho štátu začali rokovania o zavedení nového programu finančnej pomoci. Všeobecným cieľom týchto rokovaní bolo umožniť Helénskej republike opätovne nadobudnúť životaschopnú finančnú situáciu. Jedným zo zvažovaných zásahov bola reštrukturalizácia gréckeho verejného dlhu, v rámci ktorej by súkromní veritelia Helénskej republiky prispeli k zníženiu bremena tohto dlhu, aby sa zabránilo jej platobnej neschopnosti.

7 V júni a júli 2011 členské štáty eurozóny a viacerí súkromní veritelia gréckeho štátu predložili návrhy na reštrukturalizáciu gréckeho verejného dlhu.

8 V tlačovom komuniké z 1. júla 2011 Inštitút pre medzinárodné financie (IFI) vyhlásil najmä toto:

„Správna rada Inštitútu pre medzinárodné financie sa snaží spolupracovať so svojimi členmi a inými finančnými inštitúciami, s verejným sektorom a gréckymi orgánmi nielen na tom, aby poskytla [Helénskej republike] značnú podporu v oblasti cash-flow, ale aj aby vytvorila základ pre jej udržateľnejšie postavenie ako dlžníka.

Súkromný finančný sektor je pripravený dobrovoľne vyvinúť veľké úsilie a transparentne spolupracovať na podporu [Helénskej republiky] vzhľadom na jedinečnosť a výnimočnosť situácie v tomto štáte…

Popri verejných financiách a podpore likvidity sa zapoja aj súkromní investori prostredníctvom obmedzeného množstva cenných papierov…“

9 Dňa 21. júla 2011 sa stretli hlavy štátov alebo predsedovia vlád krajín eurozóny s ústrednými predstaviteľmi inštitúcií Európskej únie, aby rokovali o opatreniach, ktoré treba prijať na prekonanie ťažkostí, ktorým čelila eurozóna.

10 V ich spoločnom vyhlásení z 21. júla 2011 sa uvádza najmä toto:

„1. Vítame opatrenia, ktoré grécka vláda prijala v záujme stabilizácie verejných financií a reformy ekonomiky, ako aj nový balík opatrení zahŕňajúci privatizáciu, ktorý nedávno prijal [helénsky] parlament. Ide o nebývalé, ale nevyhnutné úsilie v snahe o navrátenie gréckej ekonomiky späť na cestu udržateľného rastu. Sme si vedomí úsilia, ktoré z opatrení na úpravu vyplýva pre gréckych občanov, a sme presvedčení, že tieto obete sú nevyhnutné na hospodárske ozdravenie a prispejú k budúcej stabilite a blahobytu krajiny.

2. Dohodli sme sa, že nový program pre [Helénsku republiku] podporíme a že spoločne s MMF a [dobrovoľným prispením súkromného sektora] v plnom rozsahu pokryjeme nedostatok finančných prostriedkov. Odhaduje sa, že celkový oficiálny objem finančných prostriedkov dosiahne 109 miliárd eur. Tento program bude koncipovaný tak, aby predovšetkým prostredníctvom nižších úrokových sadzieb a predĺženia splatnosti zásadným spôsobom zlepšil udržateľnosť dlhu v [Helénskej republike] a je[j] profil refinancovania. Vyzývame MMF, aby naďalej prispieval k financovaniu nového… programu [Helénskej republiky]. Ako nástroj financovania ďalšej výplaty finančných prostriedkov chceme využiť [ENFS]. Veľmi podrobne budeme monitorovať prísne vykonávanie programu, pričom budeme vychádzať z pravidelného hodnotenia zo strany [Európskej] [k]omisie v spojení s ECB a MMF.

…

5. Finančný sektor prejavil ochotu dobrovoľne podporiť [Helénsku republiku] využitím viacerých možností, ktorými sa ďalej posilní celková udržateľnosť. Čistý príspevok súkromného sektora sa odhaduje na 37 miliárd eur…“

11 Pokiaľ ide o účasť súkromného sektora, v bode 6 spoločného vyhlásenia z 21. júla 2011 sa uvádza toto:

„Pokiaľ ide o náš všeobecný postoj k zapojeniu súkromného sektora v eurozóne, chceli by sme jednoznačne povedať, že pre [Helénsku republiku] je nevyhnutné výnimočné a osobité riešenie.“

12 Na samite z 26. októbra 2011 hlavy štátov alebo predsedovia vlád krajín eurozóny vyhlásili najmä toto:

„12. Zapojenie súkromného sektora (ZSS) zohráva kľúčovú úlohu pri zabezpečení udržateľnosti… dlhu [Helénskej republiky]. Preto vítame prebiehajúce rokovania medzi [Helénskou republikou] a súkromnými investormi s cieľom nájsť riešenie na prehĺbenie tohto zapojenia. Spolu s ambicióznym programom reforiem pre grécku ekonomiku by sa zapojením súkromného sektora malo zabezpečiť zníženie pomeru gréckeho dlhu k HDP s cieľom dosiahnuť do roku 2020 hodnotu 120 %. S týmto

zámerom vyzývame [Helénsku republiku], súkromných investorov a všetky dotknuté strany, aby zrealizovali výmenu dlhopisov na dobrovoľnej báze s nominálnym diskontom 50 % z menovitej hodnoty gréckeho dlhu, ktorý majú v držbe súkromní investori. Členské štáty eurozóny prispejú do balíka ZSS sumou až 30 miliárd EUR. Na tomto základe je [verejný] sektor pripravený poskytnúť dodatočné financovanie programu vo výške až 100 miliárd EUR do roku 2014 vrátane požadovanej rekapitalizácie gréckych bánk. Tento nový program by sa mal schváliť do konca roku 2011 a výmena dlhopisov by sa mala zrealizovať na začiatku roku 2012. Vyzývame MMF, aby sa na financovaní uvedeného nového gréckeho programu aj naďalej podieľal.

…

15. Pokiaľ ide o náš všeobecný postoj k zapojeniu súkromného sektora v eurozóne, opätovne zdôrazňujeme naše rozhodnutie z 21. júla 2011, že pre [Helénsku republiku] je nevyhnutné výnimočné a osobitné riešenie.“

13 Podľa tlačového komuniké gréckeho ministerstva financií zo 17. novembra 2011 toto ministerstvo začalo rokovania s držiteľmi gréckych dlhových nástrojov s cieľom pripraviť transakciu dobrovoľnej výmeny takýchto cenných papierov s nominálnym odpisom 50 % z teoretickej hodnoty gréckych dlhopisov, ktorých držiteľmi sú súkromní investori, ako bolo uvedené v bode 12 vyhlásenia z 26. októbra 2011.

14 Dňa 2. februára 2012 Helénska republika podala na základe článku 127 ods. 4 ZFEÚ v spojení s článkom 282 ods. 5 ZFEÚ Európskej centrálnej banke (ECB) žiadosť o stanovisko k návrhu gréckeho zákona č. 4050/2012, ktorým sa zavádzajú pravidlá týkajúce sa zmien podmienok vzťahujúcich sa na obchodovateľné dlhové nástroje vydané alebo zaručené gréckym štátom v rámci dohôd s ich držiteľmi na účely reštrukturalizácie gréckeho verejného dlhu, ktorá sa zakladá najmä na uplatnení „doložiek o spoločnom postupe veriteľov“ (ďalej len „CAC“).

15 Dňa 17. februára 2012 ECB vydala stanovisko CON/2012/12 o obchodovateľných dlhových nástrojoch vydaných alebo zaručených gréckym štátom (ďalej len „sporné stanovisko“). Z tohto stanoviska najmä vyplýva, že po prvé „je dôležité, aby si členské štáty zachovali schopnosť plniť si svoje záväzky kedykoľvek, a to aj na účely zabezpečenia finančnej stability“, po druhé, že „prípad Helénskej republiky je výnimočný a jedinečný“ (odsek 2.1), po tretie, že cieľom návrhu zákona je podporiť účasť súkromného sektora a najmä začať postup zameraný na uľahčenie, v súlade s CAC, rokovania s držiteľmi gréckych dlhových nástrojov a získanie ich súhlasu za ponuku zo strany Helénskej republiky na výmenu takýchto dlhových nástrojov, a teda prípadnú reštrukturalizáciu gréckeho verejného dlhu (odsek 2.2), po štvrté, že „ECB víta skutočnosť, že podmienky takejto výmeny sú výsledkom rokovaní medzi Helénskou republikou a inštitúciami, ktoré zastupujú držiteľov dlhových nástrojov“ (odsek 2.3), po piate, že „použitie CAC ako postupu na uskutočnenie výmeny dlhových nástrojov je v súlade so všeobecnou praxou…“ (odsek 2.4), a po šieste, že „vláda Helénskej republiky má výlučnú zodpovednosť za prijímanie opatrení potrebných na konečné zabezpečenie životaschopnosti svojich dlhov“ (odsek 2.6).

16 V tlačovom komuniké z 21. februára 2012 grécke ministerstvo financií jednak predstavilo základné parametre plánovanej transakcie dobrovoľnej výmeny gréckych dlhových nástrojov a jednak oznámilo, že s týmto cieľom bude pripravený a prijatý zákon. Táto transakcia mala zahŕňať súhlas súkromných držiteľov niektorých gréckych dlhových nástrojov, ktorí mali byť vyzvaní na výmenu svojich dlhopisov za nové dlhové nástroje v nominálnej hodnote zodpovedajúcej 31,5 % nominálnej hodnoty menených dlhopisov, ako aj za dlhové nástroje vydané EFSF so splatnosťou 24 mesiacov v nominálnej hodnote zodpovedajúcej 15 % nominálnej hodnoty menených dlhových nástrojov, pričom Helénska republika ich mala poskytnúť pri uzatvorení dohody. Všetci súkromní investori, ktorí sa zúčastnili na tejto transakcii, mali okrem toho získať dlhopisy Helénskej republiky viazané na HDP v menovitej hodnote zodpovedajúcej hodnote nových dlhových nástrojov.

17 Dňa 21. februára 2012 aj Euroskupina uverejnila vyhlásenie, v ktorom „zobrala na vedomie dohodu medzi helénskymi orgánmi a súkromným sektorom o všeobecných podmienkach ponuky na výmenu dlhových nástrojov, ktorá sa týka všetkých držiteľov dlhových nástrojov zo súkromného sektora“ a poznamenala, že „úspech operácie [Private Sector Involvement (zapojenie súkromných investorov)] [bol] nevyhnutnou podmienkou pre nový pohotovostný plán“. Navyše Euroskupina potvrdila poskytnutie dodatočných finančných podpor členskými štátmi eurozóny Helénskej republike prostredníctvom ENFS a uviedla, že „príspevky z verejného a súkromného sektora [mali] zabezpečiť, že pomer gréckeho verejného dlhu k HDP bude neustále klesať a v roku 2020 dosiahne 120,5 % HDP“.

18 Dňa 23. februára 2012 helénsky parlament prijal nomós 4050, Kanónes tropopoiíseos títlon, ekdóseos í engyíseos tou Ellinikoú Dimosíou me symfonía ton Omologioúchon (zákon č. 4050/2012 o úprave dlhových nástrojov vydaných alebo zaručených gréckym štátom so súhlasom ich držiteľov, ktorým sa zavádza mechanizmus CAC) (FEK A’ 36, z 23. februára 2012). Na základe mechanizmu CAC sa navrhované zmeny mali stať právne záväznými pre každého držiteľa dlhových nástrojov, ktoré sa riadia gréckym právom a boli vydané pred 31. decembrom 2011, tak ako boli identifikované v akte Rady ministrov schvaľujúcom ponuky na účasť súkromných investorov (Private Sector Involvement, ďalej len „PSI“), ak uvedené zmeny schválilo hromadne a bez ohľadu na sériu minimálne kvórum držiteľov dlhopisov predstavujúce minimálne dve tretiny ich nominálnej hodnoty. Okrem toho v preambule zákona č. 4050/2012 sa najmä uvádza, že „… [EC]B a ostatní členovia Eurosystému uzatvorili osobitné dohody s [Helénskou republikou], aby nedošlo k ohrozeniu ich úlohy, ktorú majú z inštitucionálneho hľadiska, ako aj úlohy [EC]B, ktorú má v oblasti prípravy menovej politiky v zmysle Zmluvy“.

19 V tlačovom komuniké z 24. februára 2012 helénske ministerstvo financií spresnilo podmienky transakcie dobrovoľnej výmeny dlhových nástrojov, týkajúcej sa súkromných investorov, pričom odkázalo na grécky zákon č. 4050/2012. V nadväznosti na to boli vyhlásené verejné výzvy na výmenu dlhových nástrojov.

20 V tlačovom komuniké z 9. marca 2012 helénske ministerstvo financií vyhlásilo, že v zásade boli splnené podmienky stanovené zákonom č. 4050/2012 a oznámilo pomery, v akých súkromní veritelia súhlasili s ponukou na výmenu. V tomto ohľade sa tam uviedlo najmä toto:

„Držitelia dlhových nástrojov vydaných alebo zaručených [Helénskou] republikou vo výške približne 172 miliárd eur predložili svoje dlhové nástroje na výmenu alebo súhlasili s navrhovanými zmenami v reakcii na výzvy a žiadosti o súhlas predložené [Helénskou] republikou 24. februára 2012.

Z približne 177 miliárd eur dlhových nástrojov, ktoré sa riadia gréckym právom, boli vydané [Helénskou] republikou a boli predmetom výziev, [Helénska] republika dostala ponuky na výmenu a dohody od držiteľov dlhových nástrojov v nominálnej hodnote približne 152 miliárd eur, čo predstavuje 85,8 % nominálnej hodnoty týchto dlhových nástrojov, ktorá ešte nebola upravená. Držitelia 5,3 % nominálnej hodnoty týchto dlhových nástrojov, ktorá ešte nebola upravená, reagovali na žiadosť o súhlas a odmietli ponúkané zmeny. [Helénska] republika informovala svojich veriteľov z verejného sektora, že po ich potvrdení a certifikácii Helénskou centrálnou bankou ako orgánom dohľadu nad postupom podľa zákona č. 4050/2012…, má v úmysle akceptovať prijaté dohody a zmeniť podmienky všetkých dlhových nástrojov, ktoré sa riadia gréckym právom, vrátane tých, ktoré neboli predložené na výmenu na základe výziev, podľa vyššie uvedeného zákona. V dôsledku toho [Helénska] republika nepredĺži obdobie výzvy týkajúcej sa jej dlhových nástrojov, ktoré sa riadia gréckym právom.

… V prípade, že sa uzavrú dohody týkajúce sa navrhovaných zmien dlhových nástrojov, ktoré sa riadia gréckym právom, celková nominálna hodnota uvedených dlhových nástrojov, ktoré sa majú vymeniť, a iných dlhových nástrojov, [ktoré sa riadia iným než gréckym právom] a boli predmetom výziev a v súvislosti s ktorými Helénska republika dostala ponuky na výmenu a na uzavretie dohôd týkajúcich sa navrhovaných zmien, dosiahne 197 miliárd eur, t. j. 95,7 % celkovej nominálnej hodnoty dlhových nástrojov, na ktoré sa vzťahovali výzvy.“

21 Žalobcovia Frank Steinhoff a Ewald Filbry, Vereinigte Raiffeisenbanken Gräfenberg-Forchheim-Eschenau-Heroldsberg eG, Werner Bäcker, ako aj EMB Consulting SE sa ako držitelia gréckych dlhových nástrojov zúčastnili na reštrukturalizácii gréckeho verejného dlhu v rámci PSI a CAC, ktoré boli vykonané zákonom č. 4050/2012 po tom, čo odmietli ponuky na výmenu ich dlhových nástrojov.

Konanie a návrhy účastníkov konania

22 Návrhom doručeným do kancelárie Všeobecného súdu 16. februára 2017 podali žalobcovia túto žalobu.

23 Na základe návrhu sudcu spravodajcu Všeobecný súd (tretia komora) rozhodol o otvorení ústnej časti konania.

24 Prednesy účastníkov konania a ich odpovede na ústne otázky, ktoré im Všeobecný súd položil, boli vypočuté na pojednávaní 29. mája 2018.

25 Žalobcovia navrhujú, aby Všeobecný súd:

– uložil ECB povinnosť zaplatiť 314 000 eur pánovi Steinhoffovi, 54 950 eur pánovi Filbrymu, 2 355 000 eur spoločnosti Vereinigte Raiffeisenbanken Gräfenberg-Forchheim-Eschenau-Heroldsberg, 303 795 eur pánovi Bäckerovi a 750 460 eur spoločnosti EMB Consulting,

– zvýšil tieto sumy o úroky vo výške 5 % nad základnou úrokovou sadzbou od okamihu vzniku prekážky začatého konania.

26 ECB navrhuje, aby Všeobecný súd:

– odmietol žalobu ako neprípustnú a subsidiárne zamietol ako nedôvodnú,

– uložil žalobcom povinnosť nahradiť trovy konania.

Právny stav

O prípustnosti

27 ECB sa domnieva, že žaloba je neprípustná zo štyroch dôvodov: po prvé je žaloba premlčaná, po druhé Všeobecný súd nemá právomoc vyhlásiť požadované rozsudky, po tretie ECB nemožno považovať za zodpovednú v prípade neexistencie jej právomoci prijať právne záväzný akt a po štvrté neexistuje mimozmluvná zodpovednosť za nečinnosť v prípade neexistencie povinnosti konať.

28 Žalobcovia namietajú proti tomu, že by ich žaloba mala byť neprípustná.

O premlčaní žaloby a prípustnosti príloh

29 ECB tvrdí, že na jednej strane škody uvádzané žalobcami vyplývajú z PSI, ktoré bolo uverejnené 9. marca 2012, a že na druhej strane táto žaloba doručená do kancelárie Všeobecného súdu 16. februára 2017, bola predmetom žiadostí o odstránenie nedostatkov, ktoré žalobcovia odstránili 15. marca 2017. ECB z toho vyvodzuje, že žaloba bola Všeobecnému súdu preložená 15. marca 2017 a že v dôsledku toho je uvedená žaloba premlčaná podľa článku 46 Štatútu Súdneho dvora Európskej únie v spojení s článkom 76 Rokovacieho poriadku Všeobecného súdu.

30 Podľa článku 46 Štatútu Súdneho dvora Európskej únie sa nároky vyplývajúce z mimozmluvnej zodpovednosti Únie premlčia po uplynutí piatich rokov od udalosti, ktorá ich vyvolala. Plynutie premlčacej lehoty sa preruší podaním návrhu na začatie konania na Všeobecný súd. Článok 46 uvedeného štatútu spresňuje, že sa uplatňuje aj na žaloby proti ECB v oblasti mimozmluvnej zodpovednosti.

31 V prejednávanej veci sa žalobcovia domnievajú, že sporné stanovisko vydané 17. februára 2012 predstavuje skutočnosť, ktorá viedla k vzniku mimozmluvnej zodpovednosti ECB. Žalobcovia 16. februára 2017 podali túto žalobu o náhradu škody. V dôsledku toho ich žaloba bola podaná v lehote piatich rokov po prijatí uvedeného stanoviska a nemožno ju považovať za premlčanú.

32 Tento záver nespochybňuje ani skutočnosť, že žaloba bola predmetom žiadostí o odstránenie nedostatkov zo strany kancelárie Všeobecného súdu, ktoré sa týkali po prvé predloženia príloh s plynulým očíslovaním strán, ale oddelene od procesnej písomnosti, ku ktorej sú pripojené [pozri prílohu 2 písm. k) Praktických vykonávacích ustanovení Rokovacieho poriadku Všeobecného súdu (Ú. v. EÚ L 152, 2015, s. 1), v znení platnom v čase týchto žiadostí (ďalej len „praktické vykonávacie ustanovenia“), a po druhé predloženia overenej kópie procesnej písomnosti spolu s prílohami [pozri prílohu 2 písm. h), j) a m) praktických vykonávacích ustanovení], ani skutočnosť, že žalobcovia tieto nedostatky odstránili až 15. marca 2017.

33 Na rozdiel od toho, čo tvrdí ECB, odstránenie nedostatkov návrhu na začatie konania nemá v zásade vplyv ani na dátum uskutočnenia podania na Všeobecný súd, ani na kvalifikáciu, že k jej podaniu došlo v lehote stanovenej v článku 263 šiestom odseku ZFEÚ alebo v článku 46 Štatútu Súdneho dvora Európskej únie. Podľa bodu 111 praktických vykonávacích ustanovení, ak žaloba nespĺňa formálne náležitosti uvedené v prílohe 2 uvedených ustanovení, môže to viesť len k oneskoreniu doručenia tejto žaloby. Ak sú odstránené nedostatky žaloby, dátum podania tejto žaloby na Všeobecný súd teda zostáva nezmenený. Žaloba sa musí považovať za neprípustnú len vtedy, keď neobsahuje základné náležitosti podľa článku 76 rokovacieho poriadku a tieto náležitosti nie sú doplnené do uplynutia lehoty na jej podanie (pozri v tomto zmysle rozsudky z 27. novembra 1984, Bensider a i./Komisia, 50/84, EU:C:1984:365, bod 8, a zo 16. decembra 2011, Enviro Tech Europe a Enviro Tech International/Komisia, T-291/04, EU:T:2011:760, bod 95) alebo keď je predmetom žiadosti o odstránenie nedostatkov z dôvodu, že nie je v súlade s podmienkami uvedenými v prílohe I praktických vykonávacích ustanovení a žalobca nepristúpi k požadovanému odstráneniu nedostatkov (pozri bod 110 praktických vykonávacích ustanovení).

34 ECB takisto konštatovala, že viaceré prílohy k žalobe neboli preložené z gréčtiny do jazyka konania, ktorým je nemčina. Na pojednávaní v odpovedi na otázku Všeobecného súdu ECB spresnila, že z neexistencie prekladu uvedených príloh do jazyka konania vyvodzuje, že musia byť odmietnuté ako neprípustné.

35 V tomto ohľade treba pripomenúť, že na základe článku 46 ods. 2 rokovacieho poriadku každá predložená príloha, ktorá bola vyhotovená v inom jazyku ako v jazyku konania, musí byť preložená do jazyka konania. Odsek 3 tohto istého článku však stanovuje, že ak sú prílohy rozsiahle, možno preklad obmedziť na výňatky z nich. Preklad príloh k žalobe do jazyka konania teda nepredstavuje požiadavku, ktorá by sa musela spĺňať systematicky. V dôsledku toho absencia ich prekladu nemôže automaticky viesť k ich neprípustnosti.

36 Navyše z bodu 108 praktických vykonávacích ustanovení [teraz bod 99 v nadväznosti na zmeny praktických vykonávacích ustanovení Rokovacieho poriadku Všeobecného súdu (Ú. v. EÚ L 294, 2018, s. 40] vyplýva, že ak prílohy k procesnej písomnosti nie sú predložené spolu s prekladom do jazyka konania, tajomník vyzve dotknutého účastníka konania na odstránenie tohto nedostatku, ak sa takýto preklad ukáže nevyhnutný pre riadny priebeh konania. V prejednávanej veci k takejto výzve nedošlo, takže sa nemožno domnievať, že by táto neexistencia prekladu mala vplyv na riadny priebeh konania.

37 Vzhľadom na tieto spresnenia treba vyvodiť záver, že neexistencia prekladu dotknutých príloh do jazyka konania jednak nepredstavuje nedostatok, ktorý by spôsobil ich neprípustnosť, a jednak nespochybňuje dátum podania žaloby, a teda ani neexistenciu premlčania tejto žaloby.

38 Vzhľadom na všetky vyššie uvedené dôvody je potrebné zamietnuť tvrdenia ECB, podľa ktorých by mala byť žaloba premlčaná a prílohy, ktoré neboli preložené do jazyka konania, by mali byť neprípustné.

O právomoci Všeobecného súdu

39 ECB sa domnieva, že údajná škoda bola spôsobená výlučne vnútroštátnym opatrením. V dôsledku toho nemožno voči nej vyvodzovať mimozmluvnú zodpovednosť a Všeobecný súd nemá právomoc v tejto veci rozhodovať.

40 Na podporu tohto tvrdenia ECB po prvé uvádza, že straty, ktoré údajne utrpeli žalobcovia, nie sú výsledkom jej konania, ale jednak konania helénskeho parlamentu, ktorý prijal zákon č. 4050/2012, a jednak rozhodnutia väčšiny držiteľov dotknutých dlhových nástrojov. Po druhé reštrukturalizácia verejného dlhu členského štátu patrí do výlučnej právomoci členských štátov. Prijatím zákona č. 4050/2012 teda Helénska republika nevykonávala právo Únie v zmysle článku 51 ods. 1 Charty základných práv Európskej únie (ďalej len „Charta“). Po tretie bez ohľadu na otázku, či zákon č. 4050/2012 vykonáva právo Únie, je to Helénska republika a nie ECB, kto by mal odškodniť žalobcov za všetky údajné straty, vzhľadom na to, že podľa článku 4 ods. 3 ZEÚ majú členské štáty povinnosť prijať všetky opatrenia potrebné na zabezpečenie plnenia záväzkov, ktoré im vyplývajú z práva Únie, vrátane povinnosti odstrániť nezákonné následky porušenia práva Únie. Po štvrté sporné stanovisko sa netýkalo a nemohlo sa týkať osobitných charakteristík PSI. Rozhodnutie navrhnúť PSI a koncepcia tohto zapojenia prináležia výlučne orgánom Helénskej republiky. Navyše rozhodnutie prijať podmienky PSI bolo prijaté kvalifikovanou väčšinou súkromných veriteľov.

41 Žalobcovia sa domnievajú, že sporné stanovisko bolo rozhodujúcim dôvodom prijatia a vykonania zákona č. 4050/2012 gréckym štátom.

42 So zreteľom na tieto tvrdenia treba pripomenúť, že podľa článku 268 ZFEÚ v spojení s článkom 340 tretím odsekom ZFEÚ má Všeobecný súd právomoc rozhodovať spory o náhradu škody, ktorú mala spôsobiť ECB, a to v súlade so všeobecnými zásadami spoločnými pre právne poriadky členských štátov.

43 Keďže žalobcovia tvrdia, že ich škoda vyplýva z prijatia sporného stanoviska zo strany ECB, Všeobecný súd má právomoc preskúmať toto tvrdenie na základe článkov 268 a 340 ZFEÚ.

44 Skutočnosť, že ECB sa domnieva, že uvedená škoda nebola spôsobená sporným stanovisko, ale konaním Helénskej republiky a ostatných držiteľov gréckych dlhových nástrojov, nemôže tento záver vyvrátiť.

45 Táto otázka sa totiž týka preskúmania podmienok nevyhnutných na vznik mimozmluvnej zodpovednosti Únie, v tomto prípade konkrétne určenia udalosti zakladajúcej zodpovednosť a príčinnej súvislosti medzi touto udalosťou a údajnou škodou, ktoré sú predmetom vecného preskúmania tejto žaloby (pozri v tomto zmysle rozsudky z 29. januára 1998, Dubois et Fils/Rada a Komisia, T-113/96, EU:T:1998:11, bod 34, a z 3. mája 2017, Sotiropoulou a i./Rada, T-531/14, neuverejnený, EU:T:2017:297, body 58 až 61).

46 Za predpokladu, že by Všeobecný súd mal dospieť k záveru, že údajné škody neboli spôsobené sporným stanoviskom, tento záver by nezmenil ani rozsah predmetu tejto žaloby smerujúcej k uloženiu povinnosti ECB nahradiť škodu žalobcom, ani právomoc Všeobecného súdu rozhodnúť o tejto žalobe. V takom prípade má totiž Všeobecný súd právomoc rozhodnúť, že ECB nemožno pripísať uvedenú škodu a zamietnuť žalobu ako nedôvodnú.

47 V dôsledku toho treba zamietnuť tvrdenie ECB, podľa ktorého Všeobecný súd nemá právomoc rozhodnúť o mimozmluvnej zodpovednosti, ktorú uplatňujú žalobcovia.

O neexistencii mimozmluvnej zodpovednosti v prípade neexistencie práva vydávať právne záväzné pokyny

48 ECB sa domnieva, že žaloba je neprípustná, pretože tým, že poskytla svoje stanovisko podľa článku 127 ods. 4 a článku 282 ods. 5 ZFEÚ nevykonávala právomoc, ktorá by jej umožňovala vydávať právne záväzné pokyny. V dôsledku toho sa ECB domnieva, že poskytnutie takéhoto stanoviska nemohlo viesť k vzniku jej mimozmluvnej zodpovednosti.

49 Na podporu tohto tvrdenia ECB uvádza, že z ustálenej judikatúry vyplýva, že spolupráca medzi inštitúciami Únie a vnútroštátnymi orgánmi alebo nezáväzná technická pomoc zo strany inštitúcií Únie nemôže zakladať mimozmluvnú zodpovednosť Únie voči jednotlivcom. Žaloba o náhradu škody by bola neprípustná, ak by opatrenie inštitúcie Únie malo len čisto politickú povahu. Navyše Helénska republika v prejednávanej veci konala v oblasti výlučne vnútroštátnej právomoci. Napokon ECB na jednej strane spochybňuje, že by novšia judikatúra pripúšťala, aby nezáväzné právne akty inštitúcií Únie mohli zakladať mimozmluvnú zodpovednosť Únie, ak tieto akty viedli k protiprávnemu konaniu vnútroštátnych orgánov, a na druhej strane spochybňuje, že by jej stanoviská boli právne záväzné pre členské štáty.

50 Žalobcovia tieto tvrdenia spochybňujú.

51 V tomto ohľade treba pripomenúť, že žaloba o náhradu škody je samostatným opravným prostriedkom, ktorý má v rámci systému opravných prostriedkov svoju osobitnú funkciu a podlieha určitým podmienkam, za ktorých ho možno použiť, ktoré zohľadňujú jeho osobitný cieľ. Hoci cieľom žalôb o neplatnosť a nečinnosť je postihovať protiprávnosť právne záväzného aktu alebo neexistenciu takéhoto aktu, predmetom žaloby o náhradu škody je návrh na náhradu škody vyplývajúcej z aktu alebo z protiprávneho konania, ktoré možno pripísať inštitúcii alebo orgánu Únie (rozsudok zo 7. októbra 2015, Accorinti a i./ECB, T-79/13, EU:T:2015:756, bod 61).

52 Podľa ustálenej judikatúry v oblasti mimozmluvnej zodpovednosti Únie za škody spôsobené jednotlivcom porušením práva Únie, ktoré možno pripísať inštitúcii alebo orgánu Únie, ktorá sa uplatňuje *mutatis mutandis* na mimozmluvnú zodpovednosť ECB stanovenú v článku 340 treťom odseku ZFEÚ, sa právo na náhradu škody priznáva, pokiaľ sú splnené tri podmienky, a to najskôr porušenie právnej normy, ktorá priznáva práva jednotlivcom, a dostatočná závažnosť porušenia, ďalej preukázanie, že škoda skutočne vznikla, a napokon existencia priamej príčinnej súvislosti medzi porušením povinnosti zo strany autora aktu a škodou spôsobenou poškodeným osobám (pozri v tomto zmysle rozsudky z 10. júla 2003, Komisia/Fresh Marine, C-472/00 P, EU:C:2003:399, bod 25, a z 23. marca 2004, Ombudsman/Lamberts, C-234/02 P, EU:C:2004:174, bod 49 a citovanú judikatúru, a zo 4. apríla 2017, Ombudsman/Staelen, C-337/15 P, EU:C:2017:256, bod 31).

53 K vzniku uvedenej zodpovednosti Únie teda môže viesť len protiprávne konanie inštitúcie, ktoré predstavuje takéto dostatočne závažné porušenie. Rozhodujúcim kritériom na určenie toho, či je porušenie práva Únie dostatočne závažné, je kritérium zjavného a závažného prekročenia hraníc stanovených na voľnú úvahu inštitúcie (pozri rozsudky zo 4. júla 2000, Bergaderm a Goupil/Komisia, C-352/98 P, EU:C:2000:361, bod 43 a citovanú judikatúru, a zo 4. apríla 2017, Ombudsman/Staelen,

C-337/15 P, EU:C:2017:256, bod 31 a citovanú judikatúru). Iba v prípade, že táto inštitúcia alebo orgán disponujú len značne obmedzenou mierou voľnej úvahy, alebo dokonca nedisponujú nijakou mierou voľnej úvahy, môže na preukázanie dostatočne závažného porušenia postačovať samotné porušenie práva Únie (pozri rozsudok zo 7. októbra 2015, Accorinti a i./ECB, T-79/13, EU:T:2015:756, bod 67 a citovanú judikatúru). Navyše kritérium dostatočnej závažnosti porušenia právnej normy sa uplatňuje nielen v prípade, že je predmetom sporu individuálny akt, ale aj v prípade individuálneho opomenutia (pozri v tomto zmysle rozsudok zo 16. novembra 2017, Acquafarm/Komisia, T-458/16, neuverejnený, EU:T:2017:810, bod 44 a citovanú judikatúru).

54 V dôsledku toho s cieľom preukázať vznik mimozmluvnej zodpovednosti inštitúcie je potrebné posúdiť jej konanie, ktoré zapríčinilo údajnú škodu (pozri v tomto zmysle rozsudok z 23. marca 2004, Ombudsman/Lamberts, C-234/02 P, EU:C:2004:174, bod 60), teda v prejednávanej veci, či prijatie sporného stanoviska ECB predstavuje dostatočne závažné porušenie právnej normy Únie, ktoré zapríčinilo škodu uvádzanú žalobcami.

55 Na rozdiel od žaloby o neplatnosť prípustnosť žaloby o náhradu škody nezávisí od rozhodovacej povahy alebo záväznosti aktu, ktorý zapríčinil škodu. Každé konanie, ktoré zapríčinilo škodu, môže zakladať mimozmluvnú zodpovednosť (pozri v tomto zmysle rozsudok z 23. marca 2004, Ombudsman/Lamberts, C-234/02 P, EU:C:2004:174, body 50 až 52 a 60; pozri tiež, pokiaľ ide o porušenie povinnosti konať alebo zdržať sa konania, rozsudok z 20. septembra 2016, Ledra Advertising a i./Komisia a ECB, C-8/15 P až C-10/15 P, EU:C:2016:701, body 55 až 59, 67 a 68; pokiaľ ide o odôvodnené stanovisko pozri rozsudok z 18. decembra 2009, Arizmendi a i./Rada a Komisia, T-440/03, T-121/04, T-171/04, T-208/04, T-365/04 a T-484/04, EU:T:2009:530, body 66 až 69, a pokiaľ ide o individuálne opomenutie pozri rozsudok zo 16. novembra 2017, Acquafarm/Komisia, T-458/16, neuverejnený, EU:T:2017:810, bod 44 a citovanú judikatúru). Ak by totiž súd Únie nemohol posúdiť zákonnosť konania inštitúcie alebo orgánu Únie, postup stanovený v článku 268 a v článku 340 druhom a treťom odseku ZFEÚ by bol pozbavený potrebného účinku (pozri v tomto zmysle rozsudok z 23. marca 2004, Ombudsman/Lamberts, C-234/02 P, EU:C:2004:174, bod 61).

56 V dôsledku toho sa ECB nemôže odvolávať na judikatúru predchádzajúcu rozsudku z 23. marca 2004, Ombudsman/Lamberts (C-234/02 P, EU:C:2004:174, body 31 až 94), ktorá zamietla žaloby o náhradu škody ako neprípustné len z toho dôvodu, že uvádzané protiprávne konanie súviselo s aktom, ktorý nespôsoboval právne účinky (uznesenia z 13. júna 1991, Sunzest/Komisia, C-50/90, EU:C:1991:253, body 17 až 20; zo 4. októbra 1991, Bosman/Komisia, C-117/91, EU:C:1991:382, bod 20, a z 10. decembra 1996, Söktas/Komisia, T-75/96, EU:T:1996:183, bod 49). Prípustnosť žaloby o náhradu škody podanej proti stanovisku ECB preto nemôže závisieť od toho, či toto stanovisko je alebo nie je právne záväzné. Vyhlásenie žaloby o náhradu škody za neprípustnú iba z dôvodu, že akt, ktorý zapríčinil údajnú škodu, je nezáväzný, by bolo v rozpore s cieľom a účinnosťou tohto opravného prostriedku.

57 Rovnako skutočnosť, že sporné stanovisko má politickú povahu a že ECB nebola povinná prijať takéto stanovisko, nemá vplyv na prípustnosť tejto žaloby. Diskrečná právomoc, ktorou disponuje inštitúcia, nemá totiž za následok, že je zbavená povinnosti konať tak v súlade so všetkými vyššími právnymi normami, akými sú Zmluva a všeobecné zásady práva Únie, ako aj s platným sekundárnym právom. Keď je zákonnosť tohto aktu spochybnená v rámci žaloby o náhradu škody, možno ju posúdiť v súvislosti s povinnosťami, ktoré prislúchajú tejto inštitúcii (rozsudok z 18. decembra 2009, Arizmendi a i./Rada a Komisia, T-440/03, T-121/04, T-171/04, T-208/04, T-365/04 a T-484/04, EU:T:2009:530, bod 66). Napokon okolnosť, že ECB tvrdí, že Helénska republika konala v oblasti výlučne vnútroštátnej právomoci, nespochybňuje skutočnosť, že žalobcovia napádajú v prejednávanej veci konanie ECB a že Všeobecný súd má právomoc preskúmať túto výhradu z vecného hľadiska.

58 V dôsledku toho je potrebné zamietnuť tvrdenie ECB, podľa ktorého je žaloba neprípustná z dôvodu, že prijatím sporného stanoviska ECB nevykonávala právomoc, ktorá by jej umožňovala vydávať právne záväzné pokyny Helénskej republike.

O neexistencii mimozmluvnej zodpovednosti za opomenutie v prípade neexistencie právnej povinnosti konať

59 ECB tvrdí, že žaloba je neprípustná, keďže ECB svojou údajnou nečinnosťou neporušila povinnosť konať, ktorá by mohla zakladať jej mimozmluvnú zodpovednosť. Konkrétne popiera, že by mala povinnosť chrániť vlastnícke právo žalobcov, z týchto dôvodov. Po prvé v súlade s článkom 127 ods. 4 ZFEÚ v spojení s článkom 288 ods. 5 ZFEÚ stanoviská poskytované ECB nie sú právne záväzné. Keďže členské štáty nie sú viazané jej stanoviskami, ECB nemôže prostredníctvom tohto nástroja zaručiť účinnú ochranu základných práv žalobcov. Navyše na základe tých istých ustanovení nie je povinná zverejňovať stanoviská. Po druhé ECB uvádza, že na základe článku 17 ods. 1 ZEÚ nemá povinnosť podporovať všeobecný záujem Únie a dohliadať na uplatňovanie práva Únie. Podľa ECB predmetom jej konzultácie a sporného stanoviska nebolo určiť, či PSI ako také bolo alebo nebolo žiaduce, ale sa týkalo technických podrobností zavedenia CAC uplatňujúcich sa na grécke dlhové nástroje. Po tretie ani Helénska republika, a analogicky ani ECB nepodliehajú nijakej povinnosti chrániť investície a majetok žalobcov.

60 Žalobcovia toto posúdenie spochybňujú.

61 Vzhľadom na tieto tvrdenia treba konštatovať, že otázka, či ECB mohla alebo nemohla byť zodpovedná za to, že opomenula v spornom stanovisku Helénsku republiku informovať o možných nezákonnostiach v jej návrhu zákona č. 4050/2012 z dôvodu, že nemala povinnosť konať, je otázkou, ktorá sa týka vecnej stránky žaloby o náhradu škody, a nie jej prípustnosti.

62 Napokon otázka, či sa ECB dopustila protiprávneho konania tým, že Helénsku republiku neinformovala o údajne protiprávnej povahe jej návrhu zákona č. 4050/2012, súvisí s podmienkou existencie dostatočne závažného porušenia právnej normy, ktorá priznáva práva jednotlivcom, zo strany ECB v dôsledku tohto opomenutia.

63 V dôsledku toho treba zamietnuť tvrdenie ECB, podľa ktorého je žaloba neprípustná vzhľadom na neexistenciu právnej povinnosti konať a neexistenciu mimozmluvnej zodpovednosti za opomenutie konania.

O veci samej

Úvodné pripomienky

64 Podľa žalobcov je ECB povinná dodržiavať základné práva v rámci všetkých svojich činností, takže je povinná vo svojom stanovisku k návrhu zákona členského štátu poukázať na porušenia základných práv týkajúcich sa prijatia a vykonávania navrhovaného zákona. V prejednávanej veci sa však žalobcovia domnievajú, že ECB opomenula v spornom stanovisku uviesť, že zákon č. 4050/2012 porušuje po prvé zásadu *pacta sunt servanda*, po druhé článok 17 ods. 1 a 2 Charty, po tretie článok 63 ZFEÚ a po štvrté článok 124 ZFEÚ. Tieto opomenutia spôsobili škodu, ktorá by v prípade pána Steinhoffa mala predstavovať 314 000 eur, v prípade pána Filbryho 54 950 eur, v prípade spoločnosti Vereinigte Raiffeisenbanken Gräfenberg-Forchheim-Eschenau-Heroldsberg 2 355 000 eur, v prípade pána Bäckera 303 795 eur a v prípade spoločnosti EMB Consulting 750 460 eur.

65 ECB sa domnieva, že nijaká z podmienok na vyvodenie jej mimozmluvnej zodpovednosti nie je v prejednávanej veci splnená.

66 Ešte pred preskúmaním každého z týchto údajných porušení a príčinnej súvislosti medzi týmito porušeniami a údajnými škodami treba pripomenúť, že mimozmluvná zodpovednosť ECB stanovená v článku 340 treťom odseku ZFEÚ predpokladá splnenie troch kumulatívnych podmienok, konkrétne

ide o porušenie právnej normy, ktorá priznáva práva jednotlivcom, a dostatočnú závažnosť porušenia, ďalej preukázanie, že škoda skutočne vznikla, a napokon existenciu priamej príčinnej súvislosti medzi porušením povinnosti zo strany autora aktu a škodou spôsobenou poškodeným osobám (pozri body 52 až 54 vyššie).

67 Ďalej treba pripomenúť rozsah právomoci ECB vydávať stanoviská.

68 Článok 127 ods. 4 ZFEÚ stanovuje, že ECB musí byť požiadaná o radu vnútroštátnymi orgánmi pri návrhoch právnych predpisov v oblasti jej pôsobnosti, ale v medziach a za podmienok stanovených Radou Európskej únie. Rovnako článok 282 ods. 5 ZFEÚ stanovuje, že ECB môže predkladať stanoviská a v oblastiach jej pôsobnosti sa s ňou uskutočnia konzultácie o všetkých navrhovaných aktoch Únie, ako aj o všetkých návrhoch právnych predpisov na vnútroštátnej úrovni.

69 Rozhodnutie Rady 98/415/ES z 29. júna 1998 o poradení sa s Európskou centrálnou bankou národnými orgánmi ohľadom návrhu právnych prepisov (Ú. v. ES L 189, 1998, s. 42) vo svojom odôvodnení 3 uvádza, že táto povinnosť orgánov členských štátov poradiť sa s ECB nesmie mať dopad na zodpovednosť týchto orgánov v záležitostiach, ktoré sú predmetom takéhoto predpisu, a že členské štáty sa musia poradiť s ECB o akomkoľvek legislatívnom návrhu v oblastiach svojej právomoci. Okrem toho odôvodnenie 6 rozhodnutia 98/415 uvádza, že poradenie sa s ECB nesmie príliš predlžovať proces prijímania právnych prepisov v členských štátoch a že časové lehoty, v rámci ktorých musí ECB dodať svoje stanovisko, musia umožniť preskúmať príslušné texty s náležitou starostlivosťou.

70 Obsah týchto odôvodnení sa nachádza aj v ustanoveniach rozhodnutia 98/415. Preto sa na základe článku 2 rozhodnutia 98/415 orgány členských štátov poradia s ECB o akomkoľvek návrhu právneho prepisu v rámci svojej oblasti právomoci na základe Zmluvy o FEÚ, a najmä menových otázok, platobných prostriedkov, národných centrálnych bánk, zberu, spracovania a poskytovania menovej, finančnej, a bankovej štatistiky, a štatistiky platobných systémov a platobnej bilancie a pravidiel platných pre finančné inštitúcie, pokiaľ materiálne ovplyvňujú stabilitu finančných inštitúcií a trhy. Okrem toho článok 4 rozhodnutia 98/415 stanovuje, že každý členský štát zabezpečí, aby sa v príslušnej etape o návrhu s ECB poradil, čím sa orgánu podávajúcemu návrh právneho prepisu umožní vziať do úvahy stanovisko ECB skôr, než prijme vecné rozhodnutie, a zároveň zabezpečí, aby sa so stanoviskom prijatým ECB oboznámil prijímajúci orgán, ak tento nie je orgánom, ktorý pripravil príslušné legislatívne ustanovenia.

71 V prvom rade z týchto ustanovení vyplýva, že stanoviská ECB nie sú záväzné pre vnútroštátne orgány. Podľa odôvodnenia 3 a článku 4 rozhodnutia 98/415 vnútroštátne orgány musia len vziať do úvahy tieto stanoviská, ktoré nemajú vplyv na zodpovednosť týchto orgánov v záležitostiach, ktoré sú predmetom dotknutých legislatívnych návrhov. Z toho vyplýva, že hoci si dodržanie povinnosti konzultácie s ECB vyžaduje, aby mohla účinne oznámiť svoje stanovisko vnútroštátnym orgánom, nemôže ich nútiť, aby ho rešpektovali. Ak by bolo zámerom normotvorcu, aby bol zásah ECB právne záväzný na základe jeho obsahu, priznal by jej povoľovaciu právomoc a nie právomoc poskytnúť stanovisko. Z dôvodov uvedených v bode 55 vyššie konštatovanie, že stanoviská ECB nie sú pre vnútroštátne orgány záväzné, však *a priori* nevylučuje, aby tieto stanoviská mohli zakladať zodpovednosť ECB.

72 V druhom rade treba konštatovať, že ECB pri prijímaní svojich stanovísk disponuje širokou mierou voľnej úvahy. V tomto zmysle už bolo rozhodnuté, že články 127 a 282 ZFEÚ a článok 18 Štatútu Európskeho systému centrálnych bánk (ESCB) zverujú ECB širokú mieru voľnej úvahy, ktorej výkon zahŕňa komplexné posúdenia ekonomickej a sociálnej povahy, ako aj posúdenia situácií podliehajúcich rýchlemu vývoju, ktoré sa musia vykonať v kontexte Eurosystému, ba dokonca Únie ako celku. Osobitne sa rozhodlo, že z výkonu tejto voľnej úvahy vyplýva, že ECB musí nevyhnutne jednak predvídať a hodnotiť hospodársky vývoj neistej a komplexnej povahy, ako je vývoj kapitálových trhov, menového agregátu a výšky inflácie, ktoré ovplyvňujú riadne fungovanie Eurosystému a úverové

a platobné systémy, a jednak prijímať rozhodnutia politickej, ekonomickej a sociálnej povahy, ktoré si vyžadujú vyváženie a vykonanie voľby medzi rôznymi cieľmi sledovanými článkom 127 ods. 1 ZFEÚ, ktorého hlavným cieľom je zachovanie stability cien (pozri v tomto zmysle rozsudok z 24. januára 2017, Nausicaa Anadyomène a Banque d'escompte/ECB, T-749/15, neuverejnený, EU:T:2017:21, bod 70 a citovanú judikatúru, a návrhy, ktoré predniesol generálny advokát Cruz Villalón vo veci Gauweiler a i., C-62/14, EU:C:2015:7, bod 111 a citovanú judikatúru).

73 Zo širokej miery voľnej úvahy, ktorú má ECB pri prijímaní svojich stanovísk, teda vyplýva, že len zjavné a závažné prekročenie hraníc tejto voľnej úvahy môže zakladať jej mimozmluvnú zodpovednosť (pozri judikatúru citovanú v bodoch 53 a 72 vyššie).

O porušení zásady pacta sunt servanda

74 Podľa žalobcov Helénska republika nemohla prostredníctvom zákona č. 4050/2012 právoplatne doplniť ustanovenia o preskúmaní do podmienok upravujúcich existujúce dlhové nástroje. Zásada medzinárodného práva *pacta sunt servanda* zakotvená v článku 26 Viedenského dohovoru o zmluvnom práve z 23. mája 1969, ku ktorému Helénska republika pristúpila a ktorý uznal Bundesgerichtshof (Spolkový súdny dvor, Nemecko) a Súdny dvor, tomu bráni. Žalobcovia sa preto domnievajú, že ECB mala v rámci sporného stanoviska uznať, že Helénska republika by porušila uvedenú zásadu prijatím zákona, ktorý by stanovoval povinnú výmenu gréckych dlhových nástrojov vo vzťahu k súkromným veriteľom, ktorí by boli proti tejto výmene. Skutočnosť, že ECB tak neurobila, predstavuje opomenutie v rozpore s jej povinnosťami.

75 Ďalej žalobcovia namietajú proti tomu, aby sa Helénska republika odvolávala v prejednávanej veci na zásadu *rebus sic stantibus* na účely odôvodnenia zmeny ich zmluvných práv. Na podporu tohto tvrdenia žalobcovia po prvé zdôrazňujú, že sporné dlhové nástroje boli vydané v období, keď medzinárodné menové spoločenstvo už jednomyseľne vyžadovalo, aby štátne dlhové nástroje boli opatrené CAC. Po druhé, napriek žiadostiam žalobcov sa Helénska republika úmyselne zriekla použitia CAC pri vydaní sporných dlhových nástrojov. Po tretie v apríli 2003 sa členské štáty dohodli na potrebe opatriť emisie medzinárodných dlhopisov doložkami CAC [pozri prílohu 1 k správe hospodárskeho a finančného výboru ECFIN/CEFCPE (2004) REP 50483 v konečnom znení z 12. novembra 2004, s. 7] a v septembri 2003 hospodársky a finančný výbor schválil základný súbor ustanovení, ktoré by sa mali uplatniť v rámci podmienok vydávania dlhopisov. Po štvrté od novembra 2004 „guvernéri centrálnych bánk štátov skupiny G 20" odporúčali zahrnutie CAC do zmlúv upravujúcich emisie dlhopisov s cieľom podporiť prijímanie rozhodnutí väčšinovým hlasovaním (pozri odporúčanie Komisie z 26. októbra 2004 s názvom „Report to the EFC-Implementation of the EU commitment on Collective Action Clauses in documentation of International Debt Insurance"). Po piate obavy, že by CAC mohli viesť k vyšším rizikovým prirážkam a tým by predražili náklady na financovanie štátom, neboli potvrdené štúdiami, ktoré v roku v roku 2003 uskutočnili A. Richards a M. Gugiatti [The Use of Collective Action Clauses in New York Law Bonds of Sovereign Borrowers. In: *Journal of International Law*, 2004, s. 815 a nasl.; SZODRUCH, A.: *Staateninsolvenz und private Gläubiger*. BWV Verlag, 2008, s. 226]. Žalobcovia sa preto domnievajú, že ak sa Helénska republika rozhodla nezahrnúť CAC do gréckych dlhových nástrojov, hoci sa uskutočnila táto diskusia o ich zahrnutí do štátnych dlhových nástrojov, nemohla sa, keď došlo k zmene okolnosti, na ktorú mali reagovať práve CAC, snažiť o uskutočnenie reštrukturalizácie prostredníctvom donútenia.

76 ECB namieta proti týmto tvrdeniam. Najskôr sa domnieva, že jej neprináleží, aby v spornom stanovisku informovala o možnom porušení zásady *pacta sunt servanda* zákonom č. 4050/2012, ďalej, že sama osebe nemohla porušiť túto zásadu, a napokon, že uvedená zásada nebola porušená vzhľadom na uplatňovanie zásady *rebus sic stantibus*.

77 Ako to bolo pripomenuté v bode 52 vyššie, výlučne dostatočne závažné porušenie právnej normy, ktorá priznáva práva jednotlivcom, môže zakladať mimozmluvnú zodpovednosť ECB. Na účely zaručenia potrebného účinku podmienky týkajúcej sa porušenia právnej normy, ktorá priznáva práva jednotlivcom, je potrebné, aby mala ochrana poskytovaná uvádzanou normou účinky vo vzťahu k osobe, ktorá sa na ňu odvoláva, a táto osoba teda patrí medzi osoby, ktorým norma priznáva práva. Nemožno pripustiť, aby náhrada škody vychádzala z právnej normy, ktorá nechráni pred nezákonnosťou jednotlivca, ktorý ju napáda, ale chráni iného jednotlivca (pozri v tomto zmysle rozsudky z 19. októbra 2005, Cofradía de pescadores „San Pedro de Bermeo“ a i./Rada, T-415/03, EU:T:2005:365, bod 96, a z 3. decembra 2015, KN/Parlament, T-343/13, EU:T:2015:926, bod 86 a citovanú judikatúru).

78 V prejednávanej veci skutočnosť, že žalobcovia upísali sporné dlhové nástroje vydané a zaručené Helénskou republikou, viedla k vzniku zmluvného vzťahu medzi nimi a Helénskou republikou. Tento zmluvný vzťah sa neriadi zásadou *pacta sunt servanda* podľa článku 26 Viedenského dohovoru o zmluvnom práve. Podľa svojho článku 1 sa totiž tento dohovor uplatňuje len na zmluvy medzi štátmi. V dôsledku toho článok 26 Viedenského dohovoru o zmluvnom práve nepredstavuje právnu normu, ktorá by priznávala práva žalobcom.

79 Vzhľadom na to Súdny dvor rozhodol, že zásada *pacta sunt servanda* je základnou zásadou každého právneho poriadku (rozsudok zo 16. júna 1998, Racke, C-162/96, EU:C:1998:293, bod 49). Zásada *pacta sunt servanda* je aj všeobecnou zásadou práva Únie, ktorá sa uplatňuje na zmluvy a ktorá stanovuje, že riadne uzavretá zmluva je záväzná pre tých, ktorí ju uzavreli (pozri v tomto zmysle návrhy, ktoré predniesli generálna advokátka Trstenjak vo veci Dominguez, C-282/10, EU:C:2011:559, bod 96, a generálna advokátka Kokott vo veci Pujante Rivera, C-422/14, EU:C:2015:544, bod 55).

80 Práva a povinnosti jednotlivých zmluvných strán však v zásade zaväzujú len tieto strany. Všeobecné zásady zmluvného práva, medzi ktoré patrí aj zásada *pacta sunt servanda*, nespochybňujú tento relatívny dosah práv jednotlivých strán.

81 Okrem toho adresátmi stanovísk ECB nie sú jednotlivci a ich hlavným predmetom nie sú zmluvné vzťahy medzi jednotlivcom a členským štátom v nadväznosti na vydanie dlhových nástrojov týmto členským štátom. Na základe článku 2 rozhodnutia 98/415 sú adresátmi stanovísk ECB orgány členských štátov povinné konzultovať ECB a nie jednotlivci. Ďalej cieľom právomoci ECB vydávať stanoviská nie je posúdenie práv a povinností zmluvných strán, ale patrí do rámca jej základných úloh v oblasti menovej politiky a súvisí najmä s jej povinnosťou dohľadu nad zachovaním cenovej stability v zmysle článku 127 ods. 1 a 2 ZFEÚ.

82 V dôsledku toho, ak je ECB tak, ako v prejednávanej veci, konzultovaná Helénskou republikou v súvislosti s návrhom právnej úpravy týkajúcej sa vnútroštátnych bánk a noriem uplatňujúcich sa na finančné inštitúcie, v rozsahu, v akom majú citeľný vplyv na stabilitu týchto finančných inštitúcií a finančných trhov, nie je povinná vyjadrovať sa k dodržiavaniu všeobecnej zásady zmluvného práva *pacta sunt servanda* týmto členským štátom vo vzťahu k držiteľom štátnych dlhových nástrojov.

83 Preto právomoc ECB vydávať stanoviská nepriznáva žalobcom právo na to, aby táto inštitúcia upozorňovala na porušenie zmluvného práva, ktoré majú vo vzťahu k Helénskej republike v nadväznosti na upísanie gréckych dlhových nástrojov vydaných a zaručených týmto štátom. Vzhľadom na neexistenciu práva žalobcov na to, aby sa ECB vyjadrovala k tejto otázke, sa ECB nemohla dopustiť protiprávneho konania tým, že sa v spornom stanovisku nevyjadrila k dodržiavaniu zásady *pacta sunt servanda* v nadväznosti na žiadosť o konzultáciu zo strany Helénskej republiky.

84 Okrem toho a v každom prípade nie je preukázané, že by prijatie zákona č. 4050/2012 viedlo k porušeniu zásady *pacta sunt servanda*. Investovanie do štátnych dlhových nástrojov nie je bez rizika majetkovej straty, hoci právo upravujúce tieto dlhové nástroje neupravovalo možnosť opätovne prerokovať ešte pred ich splatnosťou niektoré náležitosti, ako sú nominálna hodnota, hrubá cena

zahŕňajúca naakumulovaný úrok a splatnosť. Ako uviedla Symvoulio tis Epikrateias (Štátna rada, Grécko), toto riziko je spôsobené najmä množstvom času, ktorý uplynie od vydania dlhových nástrojov a počas ktorého by neočakávané okolnosti mohli podstatne obmedziť, či dokonca zmariť finančné schopnosti štátu, ktorý vydal tieto dlhové nástroje alebo sa za ne zaručil. Ako rozhodol Európsky súd pre ľudské práva (ďalej len „ESĽP“), ak nastanú nepredvídané udalosti, ako bola v tomto prípade kríza gréckeho štátneho dlhu, vydávajúci štát má právo pokúsiť sa o opätovné prerokovanie na základe zásady *rebus sic stantibus* [pozri rozsudok Symvoulio tis Epikrateias (Štátna rada), zhrnutý v bode 29 rozsudku ESĽP, 21. júla 2016, Mamatas a i. v. Grécko, CE:ECHR:2016:0721JUD006306614].

85 Žalobcovia preto nesprávne tvrdia, že ECB sa dopustila protiprávneho konania, ktoré by mohlo zakladať jej mimozmluvnú zodpovednosť tým, že v spornom stanovisku neupozornila na porušenie zásady *pacta sunt servanda* vo vzťahu k nim v prípade prijatia zákona č. 4050/2012.

O porušení článku 17 ods. 1 a 2 Charty

86 Žalobcovia sa domnievajú, že ECB mala v spornom stanovisku uznať, že prijatím návrhu zákona č. 4050/2010 sa Helénska republika dopustí takého zásahu do práv veriteľov usadených v zahraničí, ktorí nedali svoj súhlas, ktorý je rovnocenný vyvlastneniu. Skutočnosť, že ECB tak neurobila, by mala predstavovať opomenutie, ktoré je v rozpore s jej povinnosťami.

87 Na podporu tejto výhrady žalobcovia po prvé pripomínajú, že cieľom zákona č. 4050/2010 bolo prinútiť súkromných veriteľov, ktorí výslovne odmietli udeliť súhlas s reštrukturalizáciou, podieľať sa na znížení gréckeho verejného dlhu prostredníctvom dodatočného doplnenia CAC.

88 Po druhé sa žalobcovia domnievajú, že grécke dlhové nástroje patria pod pojem majetok v tom zmysle, v akom je chránený článkom 17 Charty. Tieto dlhové nástroje predstavujú pohľadávky, ktoré boli dostatočne upravené vo vnútroštátnom práve na účely priznania tejto ochrany. Podľa žalobcov totiž k platobnej neschopnosti Helénskej republiky z právneho hľadiska nemohlo dôjsť a tieto dlhové cenné papiere sa vo všeobecnosti považovali za bezpečné, najmä vzhľadom na to, že neobsahovali revíznu doložku. Okrem toho sa považovali za bezpečné v súlade so Solvabilitätsverordnung (nariadenie o platobnej schopnosti) zo 14. decembra 2006 (BGB1 2006 I, s. 2926) [pozri najmä článok 26 bod 2 písm. b) nariadenia o platobnej schopnosti], a to aj v prípade, keď ratingové agentúry znížili rating Helénskej republiky a kurzy gréckych dlhových nástrojov klesli, pretože ich bolo potrebné zatriediť do triedy expozícií „ústredné orgány štátnej správy“, keďže ich vyplácala zahraničná vláda alebo zahraničná centrálna banka. Tento posledný aspekt potvrdzuje aj článok 15 nomós 2469, Periorismós kai veltíosi tis apotelesmatikótitas ton kratikón dapanón kai álles diatáxeis (zákon č. 2469/1997 o obmedzeniach a zlepšení efektívnosti verejných výdavkov) zo 14. marca 1997 (FEKA’ 38/14.3.1997, s. 592). Keďže ochrana majetku patrí medzi všeobecné zásady práva Únie, ktoré Súdny dvor uznal vo svojej judikatúre, žalobcovia sa domnievajú, že majú nárok na ochranu majetku, pokiaľ ide o štátne dlhové nástroje.

89 Po tretie žalobcovia tvrdia, že zásah do ich vlastníckeho práva spôsobili akty verejnej moci. Podľa žalobcov v rozsudku z 22. marca 2014, Symvoulio tis Epikrateias (Štátna rada) č. 1117/2014 totiž Symvoulio tis Epikrateias (Štátna rada) označila celý proces reštrukturalizácie gréckeho verejného dlhu za skrytý akt verejnej moci.

90 Po štvrté sa žalobcovia domnievajú, že včas zaplatenú primeranú náhradu škody nepredstavuje jednak 15 % nominálnej hodnoty dlhových nástrojov, ktoré predtým vlastnili, vo forme dvoch dlhopisov vydaných ENFS, a jednak, pokiaľ ide o 31,5 % zostávajúcej nominálnej hodnoty uvedených dlhových nástrojov, nových dlhových nástrojov vydaných Helénskou republiku zahŕňajúcich CAC s tým dôsledkom, že emisné podmienky týchto dlhových nástrojov môžu byť následne zmenené v neprospech veriteľov bez toho, aby to bolo *a priori* právne napadnuteľné, a to so splatnosťou až v rokoch 2022 až 2042. Podľa žalobcov k tomu treba pridať priťažujúcu okolnosť, že z ekonomického

hľadiska nepredstavuje zníženie pohľadávky 46,5 %, ale 78,5 %, ako to konštatovala Symvoulio tis Epikrateias (Štátna rada) vo svojom rozsudku z 22. marca 2014, keďže dochádza k vyplácaniu nižších úrokov a navyše sa dlhové nástroje prevádzané v rámci povinnej výmeny stanú splatnými až v rokoch 2022 a 2042, s výnimkou dlhopisov ENFS, ktoré sa stali splatnými už v rokoch 2013 a 2014. Toto ohodnotenie gréckym štátom je plne v súlade s ohodnotením ratingovej agentúry Moody's.

91 Žalobcovia sa preto domnievajú, že prijatie zákona č. 4050/2010 vo vzťahu k nim predstavuje zásah rovnocenný s vyvlastnením. Jedine takýto výklad zodpovedá požiadavke účinnej právnej ochrany potvrdenej Európskym súdom pre ľudské práva v jeho rozsudku z 23. septembra 1982, Sporrong a Lönnroth v. Švédsko (CE:ECHR:1982:0923JUD 000715175, § 63 a citovaná judikatúra), ktorá je tiež určujúca pre výklad článku 17 Charty s prihliadnutím na jej článok 52 ods. 3 prvú vetu.

92 Napokon sa žalobcovia domnievajú, že rozsudok ESĽP, 21. júla 2016, Mamatas a i. v. Grécko (CE:ECHR:2016:0721JUD 006306614), nie je relevantný, pretože sa nezaoberá vyvlastnením zahraničných súkromných veriteľov, ktorí nie sú usadení v Grécku, a že už len z tohto dôvodu sa kritériá proporcionality zásahu musia posudzovať inak ako v prípade zásahu verejnej moci do vlastníctva jej vlastných občanov. Navyše v tomto rozsudku ESĽP pri posudzovaní proporcionality pri výpočte ujmy odkázal na nominálnu hodnotu 46,5 % nominálnej hodnoty získanú v rámci výmeny a nie na skutočnú stratu hospodárskej hodnoty vo výške 78,5 %.

93 ECB spochybňuje výhrady vznesené žalobcami. Domnieva sa, že jednak by mali vznesené výhrady smerovať proti Helénskej republike, keďže PSI bol navrhnutý a zavedený výlučne helénskymi orgánmi, a jednak, že vlastnícke právo žalobcov nebolo porušené, keďže obmedzenie tohto práva bolo nevyhnutné a odôvodnené cieľmi všeobecného záujmu, ktoré sú uznané Úniou.

94 Vzhľadom na tieto tvrdenia treba pripomenúť, že podľa článku 17 ods. 1 Charty má každý právo vlastniť svoj oprávnene nadobudnutý majetok, užívať ho, nakladať s ním a odkázať ho. Nikoho nemožno zbaviť jeho majetku, s výnimkou verejného záujmu, v prípadoch a za podmienok, ktoré ustanovuje zákon, pričom musí byť včas vyplatená spravodlivá náhrada. Užívanie majetku môže byť upravené zákonom v nevyhnutnej miere v súlade so všeobecným záujmom.

95 Navyše v súlade s článkom 51 Charty sú jej ustanovenia určené najmä inštitúciám Únie, medzi ktoré patrí ECB (pozri článok 13 ZEÚ), ktoré sú povinné rešpektovať práva, dodržiavať zásady a podporovať ich uplatňovanie.

96 Vlastnícke právo, ako je upravené v článku 17 ods. 1 Charty, predstavuje v rámci práva Únie základné právo (pozri rozsudok z 18. júla 2013, Schindler Holding a i./Komisia, C-501/11 P, EU:C:2013:522, bod 124 a citovanú judikatúru), ktorého rešpektovanie je podmienkou zákonnosti aktov Únie (pozri v tomto zmysle rozsudok z 3. septembra 2008, Kadi a Al Barakaat International Foundation/Rada a Komisia, C-402/05 P a C-415/05 P, EU:C:2008:461, bod 284 a citovanú judikatúru). Okrem toho toto ustanovenie, ktoré upravuje právo každého vlastniť svoj oprávnene nadobudnutý majetok, predstavuje právnu normu, ktorej cieľom je priznať práva jednotlivcom (pozri v tomto zmysle rozsudok z 20. septembra 2016, Ledra Advertising a i./Komisia a ECB, C-8/15 P až C-10/15 P, EU:C:2016:701, bod 66).

97 Z toho vyplýva, že dostatočne závažné porušenie článku 17 ods. 1 Charty zo strany ECB v zásade môže zakladať mimozmluvnú zodpovednosť ECB v zmysle článku 340 tretieho odseku ZFEÚ.

98 Okrem toho zo zásadnej povahy tejto normy chrániacej jednotlivcov a príslušnej povinnosti ECB podporovať jej dodržiavanie vyplýva, že títo jednotlivci majú právo očakávať, že ECB pri výkone svojich právomocí upozorní na porušenie tejto normy. V tomto ohľade treba pripomenúť, že v kontexte nástroja finančnej pomoci poskytovanej Európskym mechanizmom pre stabilitu Cyperskej republike sa už rozhodlo, že článok 17 ods. 1 Charty mohol byť porušený Európskou komisiou nielen prostredníctvom aktívneho aktu, ale aj „pasívnym" správaním respektíve opomenutím prijať opatrenie,

v prípade ktorého existuje osobitná povinnosť konať, ktorá jej prináleží (pozri v tomto zmysle rozsudok z 20. septembra 2016, Ledra Advertising a i./Komisia a ECB, C-8/15 P až C-10/15 P, EU:C:2016:701, body 57, 59 a 66 až 75). Rovnako osobitný štatút priznaný v inštitucionálnom rámci ECB ju nezbavuje povinnosti rešpektovať základné práva Únia, ani jej povinnosti prispieť k dosiahnutiu cieľov Únie, ako sú uvedené v článkoch 2, 3 a 6 ZEÚ (pozri v tomto zmysle rozsudok z 10. júla 2003, Komisia/ECB, C-11/00, EU:C:2003:395, bod 91).

99 Treba však tiež pripomenúť, že vlastnícke právo zaručené článkom 17 ods. 1 Charty nie je absolútnym právom a že jeho výkon môže byť predmetom obmedzení odôvodnených cieľmi všeobecného záujmu sledovanými Úniou (pozri rozsudok z 20. septembra 2016, Ledra Advertising a i./Komisia a ECB, C-8/15 P až C-10/15 P, EU:C:2016:701, bod 69 a citovanú judikatúru).

100 V dôsledku toho, ako vyplýva z článku 52 ods. 1 Charty, uplatnenie vlastníckeho práva môže byť obmedzené pod podmienkou, že tieto obmedzenia skutočne zodpovedajú cieľom všeobecného záujmu sledovaným Úniou a nepredstavujú vo vzťahu k sledovanému účelu neprimeraný a neúnosný zásah, ktorým by bola zasiahnutá samotná podstata takto zaručeného práva (pozri rozsudok z 20. septembra 2016, Ledra Advertising a i./Komisia a ECB, C-8/15 P až C-10/15 P, EU:C:2016:701, bod 70 a citovanú judikatúru).

101 V prejednávanej veci je nesporné, že zákon č. 4050/2012, ktorý bol predmetom sporného stanoviska, umožnil znížiť nominálnu hodnotu sporných dlhových nástrojov, ktorých držiteľmi boli žalobcovia, a tým zúžil ich právo na vrátenie uvedenej hodnoty v čase, keď sa tieto dlhové nástroje mali stať splatné.

102 Dlhové nástroje, ktoré sa stanú splatné, v zásade totiž musia byť preplatené v ich nominálnej hodnote. Žalobcovia teda v zásade mali v čase splatnosti dlhových nástrojov, ktoré mali v držbe, peňažnú pohľadávku voči gréckemu štátu v sume rovnajúcej sa ich nominálnej hodnote. Prijatím zákona č. 4050/2012 sa zmenili tieto podmienky doplnením CAC. Ako je uvedené v bode 18 vyššie, tieto podmienky sa uplatňovali na niektoré grécke dlhové nástroje a konkrétne upravovali možnosť zmeniť podmienky, ktorými sa spravujú na základe dohody uzavretej medzi na jednej strane gréckym štátom a na druhej strane väčšinou držiteľov gréckych dlhových nástrojov predstavujúcich minimálne dve tretiny nominálnej hodnoty týchto nástrojov. Podľa relevantných ustanovení tohto zákona, zmena, ku ktorej dochádza v dôsledku takejto dohody, sa stáva právne záväznou pre všetkých držiteľov gréckych dlhových nástrojov, vrátane tých, ktorí neudelili súhlas s navrhovanou zmenou.

103 Zákon č. 4050/2012 teda umožnil donútiť držiteľov gréckych dlhových nástrojov, aby sa podieľali na znížení gréckeho verejného dlhu prostredníctvom devalvácie hodnoty uvedených dlhových nástrojov od okamihu, keď toto zníženie schválilo kvórum ich držiteľov. Týmto zákonom teda došlo k zmene práv držiteľov gréckych dlhových nástrojov bez ohľadu na neexistenciu revíznej doložky v rámci podmienok upravujúcich ich emisiu.

104 Po prijatí tohto zákona helénske orgány uverejnili charakteristiky PSI pri znižovaní gréckeho verejného dlhu a vyzvali držiteľov dotknutých dlhových nástrojov, aby sa zúčastnili na ich výmene. Keďže požadované kvórum a väčšina na účely plánovanej výmeny dlhových nástrojov boli dosiahnuté, všetkým držiteľom gréckych dlhových nástrojov, vrátane tých, ktorí sa postavili voči tejto výmene, boli tieto dlhové nástroje vymenené podľa zákona č. 4050/2012 a v dôsledku toho ich hodnota znížená.

105 Hoci prijatie zákona č. 4050/2012 zasiahlo do vlastníckeho práva žalobcov, je nutné konštatovať, že tento zákon zodpovedá cieľom všeobecného záujmu, medzi ktoré patrí aj zabezpečenie stability bankového systému eurozóny ako celku. Bez reštrukturalizácie gréckeho verejného dlhu by totiž existovalo nezanedbateľné riziko ďalšieho zhoršovania hospodárskej situácie v danom období, či dokonca prípadná platobná neschopnosť Helénskej republiky, ktorej potenciálne nekryté dlhové

nástroje by už nemohli byť akceptované ECB a národnými centrálnymi bankami ako zábezpeka v rámci úverových operácií Eurosystému, a jednak na riziká, ktoré by takýto vývoj mohol predstavovať pre stabilitu finančného systému a fungovanie Eurosystému ako celku.

106 Tak ESĽP, ako aj Súdny dvor uznali tieto ciele všeobecného záujmu. V rozsudku z 21. júla 2016, Mamatas a i. v. Grécko (CE:ECHR:2016:0721JUD 006306614, § 103) ESĽP preto rozhodol, že v rámci jeho preskúmania rešpektovania práva vlastniť majetok v nadväznosti na devalváciu hodnoty gréckych dlhových nástrojov na základe zákona č. 4050/2012 mohla Helénska republika legitímne prijať opatrenia na dosiahnutie cieľov zachovania hospodárskej stability a reštrukturalizáciu dlhu vo všeobecnom záujme spoločenstva. Rovnako vo svojom rozsudku z 20. septembra 2016, Ledra Advertising a i./Komisia a ECB (C-8/15 P až C-10/15 P, EU:C:2016:701, bod 71), týkajúcom sa krízy cyperského verejného dlhu, Súdny dvor rozhodol, že zabezpečenie stability bankového systému eurozóny ako celku predstavuje cieľ všeobecného záujmu sledovaný Úniou.

107 Pokiaľ ide o otázku, či zníženie hodnoty sporných dlhových nástrojov v držbe žalobcov nepredstavuje vo vzťahu k sledovanému cieľu neprimeraný a neprípustný zásah do samotnej podstaty takto zaručeného práva, treba pripomenúť toto.

108 Po prvé, ako už rozhodol Všeobecný súd, každý veriteľ musí znášať riziko platobnej neschopnosti svojho dlžníka vrátane prípadu, keď je dlžníkom štát. Nákup štátnych dlhových nástrojov investorom predstavuje už z hľadiska svojej definície transakciu zahŕňajúcu určité finančné riziko, pretože podlieha nástrahám vývoja kapitálových trhov. Okrem toho žalobcovia museli vedieť, že nákup gréckych dlhových nástrojov so sebou niesol určité riziko aj pred začiatkom finančnej krízy, keďže grécky štát ako emitent už čelil vysokému zadlženiu a deficitu (pozri v tomto zmysle rozsudok zo 7. októbra 2015, Accorinti a i./ECB, T-79/13, EU:T:2015:756, body 82 a 121).

109 Okrem toho v prejednávanej veci žalobcovia kúpili grécke dlhové nástroje v období, počas ktorého finančná kríza Helénskej republiky prebiehala. Ako bolo totiž uvedené v bode 1 vyššie, kríza gréckeho verejného dlhu vypukla v októbri 2009, pričom dotknuté grécke dlhové nástroje nadobudol pán Steinhoff v septembri 2011, pán Filbry od júla 2011, Vereinigte Raiffeisenbanken Gräfenberg-Forchheim-Eschenau-Heroldsberg v decembri 2009 a pán Bäcker od apríla 2011. Títo žalobcovia teda museli už pri ich nákupe vedieť o veľmi nestabilnej hospodárskej situácii ovplyvňujúcej fluktuáciu hodnoty gréckych dlhových nástrojov, ako aj o nezanedbateľnom riziku platobnej neschopnosti Helénskej republiky, aj keby bola len selektívna. Čo sa týka spoločnosti EMB Consulting, táto spoločnosť nadobudla v roku 2017 práva držiteľov gréckych dlhových nástrojov, ktorí ako takí tieto nástroje nadobudli predtým. V písomných dôkazoch sa uvádza, že práva, ktoré boli postúpené na EMB Consulting, boli nadobudnuté v prevažnej časti ešte predtým, než sa začalo hovoriť o nútenej výmene. Na pojednávaní právny zástupca žalobcov uviedol, že tieto práva boli nadobudnuté v rokoch 2011 a 2012. EMB Consulting ako právny nástupca týchto držiteľov gréckych dlhových nástrojov nemôže tvrdiť, že nevedela o veľmi nestabilnej hospodárskej situácii v čase nákupu týchto nástrojov.

110 Navyše názorové rozdiely v rámci členských štátov eurozóny a iných zúčastnených orgánov, ako sú Komisia, MMF a ECB, v súvislosti s reštrukturalizáciou gréckeho verejného dlhu nemohli byť prehliadnuté takými súkromnými veriteľmi, ako sú žalobcovia. Za takýchto okolností opatrný a obozretný hospodársky subjekt nemohol vylúčiť riziko reštrukturalizácie gréckeho verejného dlhu (pozri v tomto zmysle rozsudky zo 7. októbra 2015, Accorinti a i./ECB, T-79/13, EU:T:2015:756, body 82 a 121, a z 24. januára 2017, Nausicaa Anadyomène a Banque d'escompte/ECB, T-749/15, neuverejnený, EU:T:2017:21, bod 97).

111 Napokon okolnosti, ktoré viedli k prijatiu zákona č. 4050/2012, boli skutočne výnimočné. Kríza gréckeho verejného dlhu bola výnimočná a bez jeho reštrukturalizácie predstavovala minimálne selektívna a krátkodobá platobná neschopnosť Helénskej republiky reálnu perspektívu (pozri v tomto zmysle rozsudok z 24. januára 2017, Nausicaa Anadyomène a Banque d'escompte/ECB, T-749/15, neuverejnený, EU:T:2017:21, bod 97).

112 Po druhé tak grécke orgány, ako aj veľká väčšina súkromného sektora zhodnotili opatrenia na zníženie gréckeho verejného dlhu, ktoré sú predmetom tejto veci, a súhlasili s nimi. Ako to v podstate uvádza ESĽP v rozsudku z 21. júla 2016, Mamatas a i. v. Grécko (CE:ECHR:2016:0721JUD 006306614, § 116), jedna z podmienok stanovených medzinárodnými inštitucionálnymi investormi na zníženie ich pohľadávok spočívala v existencii a aktivácii CAC. Absencia týchto CAC spôsobila uplatnenie významnejšieho percentuálneho zníženia vo vzťahu ku gréckym dlhovým nástrojom pre tých, ktorí boli ochotní akceptovať zrážku, a pomohla k odradeniu veľkého počtu držiteľov takýchto dlhových nástrojov od účasti na procese znižovania zadlženosti. Zdá sa teda, že CAC a reštrukturalizácia gréckeho verejného dlhu dosiahnutá vďaka nim predstavujú vhodné a nevyhnutné opatrenie na zníženie tohto dlhu a prevenciu zastavenia platieb gréckeho štátu. V každom prípade okrem nedôvodného tvrdenia, podľa ktorého sa účasť súkromného sektora na reštrukturalizácii gréckeho verejného dlhu mohla obmedziť na držiteľov dlhových nástrojov, ktorí súhlasili s výmenou svojich dlhových nástrojov, žalobcovia netvrdili, že zákon č. 4050/2012 bol zjavne nevhodný alebo neprimeraný na uvedené účely alebo že by existovalo opatrenie rovnako účinné, ale menej obmedzujúce, na dosiahnutie sledovaných cieľov verejného záujmu.

113 Po tretie je síce pravda, že nútená výmena gréckych dlhových nástrojov na základe zákona č. 4050/2012 a po schválení väčšinou držiteľov týchto nástrojov viedla k veľmi významnému zníženiu ich nominálnej hodnoty. Žalobcom, ktorí nesúhlasili s navrhovanou zmenou podmienok upravujúcich ich dlhové nástroje, boli totiž uložené nové podmienky uvedené v tomto zákone, a najmä bola znížená nominálna hodnota týchto dlhových nástrojov. V každom prípade, ako zdôraznil ESĽP vo svojom rozsudku z 21. júla 2016, Mamatas a i. v. Grécko (CE:ECHR:2016:0721JUD 006306614, § 112), referenčný bod na posúdenie úrovne straty, ktorú utrpeli žalobcovia, nemôže predstavovať suma, ktorú očakávali, že dostanú v čase splatnosti ich dlhových nástrojov. Hoci nominálna hodnota pohľadávky odráža rozsah pohľadávky držiteľa ku dňu splatnosti, nepredstavuje skutočnú trhovú hodnoty ku dňu, keď grécky štát prijal spornú právnu úpravu, k čomu došlo 23. februára 2012, keď bol zákon č. 4050/2012 prijatý. Táto hodnota však bola bezpochyby už ovplyvnená poklesom platobnej schopnosti gréckeho štátu, ktorý sa začal už v polovici roka 2010 a pokračoval až do konca roka 2011. Na základe tohto poklesu trhovej hodnoty dlhových nástrojov žalobcov sa dalo očakávať, že 20. augusta 2015 štát nebude schopný splniť svoje povinnosti vyplývajúce zo zmluvných doložiek týkajúcich sa pôvodných dlhových nástrojov, teda z obdobia pred prijatím zákona č. 4050/2012.

114 Vzhľadom na všetky tieto skutočnosti treba rozhodnúť, že zníženie hodnoty sporných dlhových nástrojov nie je vzhľadom na sledovaný cieľ neprimeraným a neprípustným zásahom, ktorý by narušil samotnú podstatu takto zaručených práv. Vzhľadom na povahu dotknutého vlastníckeho práva, rozsah krízy gréckeho verejného dlhu, súhlas gréckeho štátu a väčšiny držiteľov gréckych dlhových nástrojov s výmenou a znížením hodnoty uvedených dlhových nástrojov a veľkosť utrpených strát tento zásah nepredstavuje neprípustný zásah do vlastníckeho práva žalobcov.

115 Rôzne tvrdenia žalobcov tento záver nespochybňujú. Konštatovanie, podľa ktorého povinná výmena a devalvácia dlhových nástrojov v držbe žalobcov sú opatrenia, ktoré majú svoj pôvod v rozhodnutiach gréckeho štátu ako verejnej moci, preto nepostačuje na preukázanie porušenia vlastníckeho práva v zmysle článku 17 ods. 1 Charty. Okolnosť, že takéto dlhopisy sa vo všeobecnosti považujú za bezpečné, najmä na základe nariadenia o platobnej schopnosti (pozri bod 88 vyššie), nespochybňuje posúdenie, podľa ktorého nákup štátnych dlhových nástrojov už z hľadiska svojej definície predstavuje transakciu zahŕňajúcu určité finančné riziko (pozri bod 108 vyššie). Rovnako, hoci by sa aj preukázali finančné straty uvádzané žalobcami, nestačilo by to na preukázanie porušenia článku 17 ods. 1 Charty, pretože dlhopisy naďalej majú zostatkovú hodnotu a v prípade absencie CAC a reštrukturalizácie gréckeho verejného dlhu, ku ktorej došlo vďaka nim, by sa pravdepodobnosť platobnej neschopnosti Helénskej republiky výrazne zvýšila, čo by viedlo nielen k zrúteniu gréckej ekonomiky a k vzniku nebezpečenstva pre eurozónu, ale aj k ešte väčšiemu zníženiu hodnoty sporných dlhových nástrojov v držbe žalobcov. Nakoniec v rozsahu, v akom žalobcovia tvrdia, že rozsudok ESĽP, 21. júla 2016, Mamatas a i. v. Grécko (CE:ECHR:2016:0721JUD 006306614), nie je relevantný, pretože sa týka výlučne vyvlastnenie súkromných gréckych veriteľov a nie zahraničných súkromných veriteľov, ktorí

nie sú usadení v Grécku, treba uviesť, že žalobcovia nepredložili žiadny presvedčivý argument, aby preukázali, že ESĽP by rozhodol inak, ak by mal výslovne rozhodnúť o situácii takýchto zahraničných veriteľov, ktorí navyše boli viazaní tými istými zmluvnými podmienkami založenými na gréckom záväzkovom práve ako grécki veritelia.

116 V dôsledku toho obmedzenie hodnoty sporných dlhových nástrojov v držbe žalobcov nepredstavuje neprimerané opatrenie vzhľadom na cieľ, ktorým je chrániť hospodárstvo Helénskej republiky a eurozónu pred nebezpečenstvom platobnej neschopnosti Helénskej republiky a kolapsom jej ekonomiky. Žalobcovia teda nesprávne tvrdia, že predmetné opatrenia predstavujú porušenie článku 17 ods. 1 Charty. Navyše vzhľadom na neexistenciu porušenia tohto ustanovenia nemožno ECB vytýkať, že naň neupozornila v spornom stanovisku.

O porušení článku 63 ZFEÚ

117 Žalobcovia sa domnievajú, že ECB mala povinnosť v spornom stanovisku uviesť, že uplatňovanie zákona č. 4050/2012 predstavovalo porušenie článku 63 ZFEÚ. Podľa žalobcov zákon č. 4050/2012 má za následok obmedzenie pohybov kapitálu z dôvodu, že tento pojem sa má chápať tak, že zahŕňa situáciu zákonného pozbavenia práv veriteľov, ak sa toto pozbavenie nezakladá na platnej revíznej doložke. Vyňatie kapitálu z preplatenia splatných dlhových nástrojov, ako aj z úrokov, by teda bolo obmedzené tým, že veritelia, ktorí nesúhlasili, získajú namiesto celého investovaného kapitálu iba jeho zlomok vo forme nových dlhových nástrojov alebo dlhopisov, ktoré sa stanú splatné až v rokoch 2022 až 2042. Žalobcovia sa domnievajú, že toto obmedzenie nemožno odôvodniť dôvodmi súvisiacimi s verejným poriadkom uvedenými v článku 65 ods. 1 písm. b) ZFEÚ, keďže veritelia, ktorí nesúhlasili so znížením nominálnej hodnoty gréckych dlhových nástrojov, nepredstavovali vzhľadom na svoje pohľadávky hrozbu pre existenciu gréckeho štátu.

118 ECB spochybňuje tak skutočnosť, že by jej bolo možné pripísať porušenie článku 63 ZFEÚ, ako aj samotnú existenciu porušenia tohto ustanovenia v prejednávanej veci.

119 Podľa článku 63 ods. 1 ZFEÚ sú zakázané všetky obmedzenia pohybu kapitálu medzi členskými štátmi navzájom a členskými štátmi a tretími krajinami. Takéto obmedzenia predstavujú najmä opatrenia uložené členským štátom, ktoré sú spôsobilé odradiť a obmedziť investorov z iných členských štátov alebo im zabrániť, aby investovali v tomto členskom štáte, alebo naopak, ktoré sú spôsobilé odradiť a obmedziť investorov z tohto členského štátu alebo im zabrániť, aby investovali v iných členských štátoch [pozri v tomto zmysle rozsudky z 26. septembra 2000, Komisia/Belgicko, C-478/98, EU:C:2000:497, bod 18; z 23. októbra 2007, Komisia/Nemecko, C-112/05, EU:C:2007:623, bod 19, a z 26. mája 2016, NN (L) International, C-48/15, EU:C:2016:356, bod 44].

120 Voľný pohyb kapitálu zakotvený v článku 63 ods. 1 ZFEÚ predstavuje jednu zo základných slobôd Únie (pozri v tomto zmysle rozsudky z 1. júla 2010, Dijkman a Dijkman-Lavaleije, C-233/09, EU:C:2010:397, body 40 a 41, a zo 6. marca 2018, SEGRO a Horváth, C-52/16 a C-113/16, EU:C:2018:157, bod 66), ktorú musia rešpektovať tak členské štáty, ako aj inštitúcie Únie (pozri v tomto zmysle rozsudky z 29. februára 1984, Rewe-Zentrale, 37/83, EU:C:1984:89, bod 18; z 2. marca 2010, Arcelor/Parlament a Rada, T-16/04, EU:T:2010:54, bod 177, a z 12. decembra 2012, Evropaïki Dynamiki/EFSA, T-457/07, neuverejnený, EU:T:2012:671, bod 36), a teda aj ECB.

121 Bez ohľadu na otázku, či uplatňovanie zákona č. 4050/2012 malo za následok obmedzenie pohybu kapitálu v zmysle článku 63 ods. 1 ZFEÚ, treba konštatovať, že takéto obmedzenie, ak by sa aj preukázalo, by bolo odôvodnené naliehavými dôvodmi všeobecného záujmu.

122 Súdny dvor totiž rozhodol, že voľný pohyb kapitálu môže byť obmedzený vnútroštátnou právnou úpravou pod podmienkou, že táto právna úprava bude odôvodnená na základe objektívnych úvah nezávislých od pôvodu dotknutého kapitálu, naliehavými dôvodmi všeobecného záujmu a že bude

rešpektovať zásadu proporcionality, čo vyžaduje, aby bola spôsobilá zaručiť legitímne dosiahnutie sledovaného cieľa a nešla nad rámec toho, čo je na dosiahnutie tohto cieľa nevyhnutné (rozsudok zo 6. marca 2018, SEGRO a Horváth, C-52/16 a C-113/16, EU:C:2018:157, bod 76 a citovaná judikatúra).

123 V prejednávanej veci boli dotknuté opatrenia odôvodnené naliehavými dôvodmi všeobecného záujmu. Ako sa uviedlo v bode 111 vyššie, okolnosti, ktoré boli základom pre zákon č. 4050/2012, boli skutočne výnimočné, pretože bez reštrukturalizácie predstavovala minimálne selektívna a krátkodobá platobná neschopnosť Helénskej republiky reálnu perspektívu. Okrem toho, ako je vysvetlené v bodoch 105 a 106 vyššie, cieľom sporných opatrení bolo zabezpečenie stability bankového systému eurozóny ako celku. Tento cieľ predstavuje naliehavý dôvod všeobecného záujmu.

124 Okrem toho žalobcovia nepreukázali, že by dotknuté opatrenia boli neprimerané. Tieto opatrenia umožnili obnoviť stabilitu bankového systému eurozóny ako celku, pričom sa nepreukázalo, že by šli nad rámec toho, čo bolo nevyhnutné na obnovenie tejto stability. Konkrétne účasť súkromných veriteľov na výmene gréckych dlhových nástrojov na výhradne dobrovoľnom základe, teda riešenie, ktoré zastávajú žalobcovia, by neumožnilo zaručiť úspech tejto výmeny dlhových nástrojov. Pokiaľ by sa nezaručilo rovnaké zaobchádzanie so súkromnými veriteľmi, len málo z nich by súhlasilo s uvedenou výmenou, vzhľadom na morálnu dilemu, ktorá z nej vyplývala, a síce aby znášali dôsledky rizík veriteľov, ktorí sa nezúčastňujú tejto výmeny gréckych dlhových nástrojov. Úspech výmeny týchto dlhových nástrojov však bol podmienený reštrukturalizáciou gréckeho verejného dlhu, ktorá bola nevyhnutná na účely stabilizácie bankového systému eurozóny.

125 Žalobcovia preto nesprávne vytýkajú ECB, že v spornom stanovisku neupozornila na porušenie voľného pohybu kapitálu v zmysle článku 63 ZFEÚ.

O porušení článku 124 ZFEÚ

– *Úvodné pripomienky*

126 Žalobcovia tvrdia, že Helénska republika porušila článok 124 ZFEÚ tým, že uložila veriteľom, ktoré nedali svoj súhlas, povinnú výmenu existujúcich gréckych dlhových nástrojov, ktoré mali v držbe, za nové dlhové nástroje.

127 ECB spochybňuje tak tvrdenie, podľa ktorého porušila článok 124 ZFEÚ, ako aj tvrdenie, podľa ktorého Helénska republika porušila toto ustanovenie. Ďalej sa ECB domnieva, že jej právo na obhajobu bolo porušené, pokiaľ ide o body 55 a 56 prílohy A.8, na ktoré poukazujú žalobcovia, keďže tieto body neboli uvedené v žalobe.

– *O práve ECB na obhajobu*

128 V žalobe sa žalobcovia domnievali, že Komisia potvrdila, že v prípade vyvlastnenia dochádza k porušeniu článku 124 ZFEÚ. Na podoprenie tohto tvrdenia žalobcovia odkázali na body 55 a 56 pripomienok Komisie z 19. augusta 2013 predložené Súdnemu dvoru vo veciach C-226/13, C-245/13 a C-247/13, ktoré tvorili prílohu A.8. Body 55 a 56 týchto pripomienok však neboli prebraté do prílohy A.8, keďže strany 13 až 15 týchto pripomienok chýbali. ECB z týchto skutočností vyvodzuje, že nemohla uplatniť svoje právo na obhajobu v súvislosti s týmito bodmi.

129 V tomto ohľade treba pripomenúť, že zo zásady slobodného predkladania dôkazov vyplýva, že účastník konania pred Všeobecným súdom je v zásade oprávnený označiť za dôkaz písomnosti, ktoré vznikli v priebehu iného súdneho konania. Riadny výkon spravodlivosti bráni ich preloženiu Všeobecnému

súdu len v prípade, že uvedený účastník konania mal prístup k týmto písomnostiam nezákonne alebo ak sú tieto písomnosti dôverné (pozri v tomto zmysle rozsudok zo 4. júla 2017, European Dynamics Luxembourg a i./Železničná agentúra Európskej únie, T-392/15, EU:T:2017:462, bod 55).

130 Ďalej je potrebné uviesť, že žalobcovia predložili chýbajúce strany prílohy A.8 v štádiu repliky (pozri prílohu C.5), takže ECB mohla zaujať stanovisko k týmto bodom v duplike a na pojednávaní. Okrem toho tvrdenie uvedené žalobcami sa nezakladá len na prílohe A.8, ale aj na prílohe A.9. Body 48 a 49 tejto prílohy, ktoré obsahujú pripomienky Komisie z 21. februára 2014 predložené Súdnemu dvoru vo veci C-578/13, sú zhodné s bodmi 55 a 56 pripomienok Komisie z 19. augusta 2013 uvedenými v prílohe C.5.

131 Vzhľadom na tieto skutočnosti ECB nesprávne tvrdí, že jej právo na obhajobu bolo porušené a že tvrdenia žalobcov založené na bodoch 55 a 56 prílohy A.8 by sa mali zamietnuť.

– *O článku 124 ZFEÚ*

132 Na základe článku 124 ZFEÚ sa zakazuje akékoľvek opatrenie, ktoré nie je založené na dôvodoch verejného dohľadu a ktoré umožňuje zvýhodnený prístup inštitúciám, orgánom, úradom alebo agentúram Únie, ústredným vládam, regionálnym, miestnym alebo iným verejným orgánom, iným subjektom spravovaným verejným právom alebo verejnoprávnym podnikom členských štátov k finančným inštitúciám.

133 Žalobcovia sa domnievajú, že na základe tohto ustanovenia a nariadenia Rady (ES) č. 3604/93 z 13. decembra 1993, ktorým sa stanovujú definície na uplatňovanie zákazu zvýhodneného prístupu stanoveného v článku [124 ZFEÚ] (Ú. v. ES L 332, 1993, s. 4; Mim. vyd. 10/001, s. 30), členské štáty môžu verejnému sektoru prostredníctvom opatrení verejnej moci poskytnúť zvýhodnený prístup k úverovým inštitúciám. Podľa žalobkýň však medzi veriteľmi, ktorí nesúhlasili s reštrukturalizáciou gréckeho verejného dlhu, boli najmä úverové inštitúcie, ktoré predstavujú „finančné inštitúcie“ v zmysle článku 4 ods. 1 nariadenia č. 3604/93 v spojení s článkom 1 prvou zarážkou prvej smernice Rady 77/780/EHS z 12. decembra 1977 o koordinácii zákonov, iných právnych predpisov a správnych opatrení týkajúcich sa začatia a výkonu činnosti úverových inštitúcií [*neoficiálny preklad*] (Ú. v. ES L 322, 1977, s. 30). Podľa žalobcov povinná výmena gréckych dlhových nástrojov, ktorú zaviedol zákon č. 4050/2012, uložila týmto finančným inštitúciám, aby prevzali do úschovy nové štátne dlhové nástroje za podmienok, ktoré zjavne neboli v súlade s trhovými podmienkami. V dôsledku toho uvedená výmena porušuje článok 124 ZFEÚ. Na podporu tohto tvrdenia žalobcovia poznamenávajú, že na jednej strane v čase povinnej výmeny gréckych dlhových nástrojov v marci 2012 „nové“ dlhové nástroje mali menovitú hodnotu, ktorá predstavovala len 46,5 % menovitej hodnoty „pôvodných“ vymenených dlhových nástrojov, a na druhej strane, že z hospodárskeho hľadiska mali uvedené „nové“ dlhové nástroje hodnotu, ktorá predstavovala len 21,5 % nominálnej hodnoty uvedených „pôvodných“ dlhových nástrojov [pozri rozsudok Symvoulio tis Epikrateias (Štátna rada) z 22. marca 2014].

134 Žalobcovia teda v podstate vytýkajú ECB, že sa dopustila dostatočne závažného porušenia tým, že neupozornila na skutočnosť, že návrh zákona č. 4050/2012 viedol k porušeniu článku 124 ZFEÚ.

135 Na jednej strane však zákon č. 4050/2012 nepriznáva zvýhodnený prístup k finančným inštitúciám v rozpore s článkom 124 ZFEÚ.

136 Článok 124 ZFEÚ totiž zakazuje akékoľvek opatrenie, ktoré nie je založené na dôvodoch verejného dohľadu a ktoré priznáva najmä členským štátom zvýhodnený prístup k finančným inštitúciám, aby to motivovalo členské štáty k dodržiavaniu zdravej rozpočtovej politiky vyhýbaním sa tomu, aby menové financovanie verejného deficitu alebo zvýhodnený prístup orgánov verejnej moci na finančné trhy

viedol k príliš vysokému zadlženiu alebo príliš vysokým deficitom členských štátov (pozri v tomto zmysle prvé odôvodnenie nariadenia č. 3604/93 a rozsudok z 1. októbra 2015, Bara a i., C-201/14, EU:C:2015:638, bod 22 a citovanú judikatúru).

137 Zákon č. 4050/2012 nemá za cieľ prehĺbiť dlh Helénskej republiky, ale naopak ho znížiť, vzhľadom na jeho neprimeranosť, znížením hodnoty dlhových nástrojov v držbe žalobcov.

138 Ďalej prijatie zákona č. 4050/2012 je odôvodnené dôvodmi verejného dohľadu v zmysle článku 124 ZFEÚ. Článok 2 nariadenia č. 3604/93 ich totiž definuje ako dôvody, ktoré sú premietnuté v zákonoch, iných právnych predpisov a správnych opatreniach, ktoré sú prijaté na základe práva Únie alebo sú v súlade s ním, a sú určené na podporu dobrého finančného stavu finančných ústavov, čo má zlepšiť stabilitu finančného systému ako celku a ochranu klientov týchto ústavov. Návrh zákona č. 4050/2012 však prispieval k ochrane tak gréckych verejných financií, ako aj stability finančného systému eurozóny (pozri body 105 a 106 vyššie).

139 Na druhej strane cieľom článku 124 ZFEÚ nie je chrániť žalobcov, ani im nepriznáva práva.

140 Ako sa však uviedlo v bode 77 vyššie, za základ žaloby o náhradu škody nemožno považovať právnu normu, ktorá nepriznáva práva osobe, ktorá sa na ňu odvoláva. Preto nemožno za takýto základ považovať normu, ktorá nechráni určitú osobu pred nezákonnosťou, na ktorú poukazuje, ale chráni inú osobu. Právna norma priznáva práva jednotlivcom, ak vytvára výhodu, ktorá môže byť kvalifikovaná ako nadobudnuté právo, ak je jej úlohou chrániť záujmy jednotlivcov alebo ak priznáva práva v prospech jednotlivcov, ktorých obsah môže byť dostatočne určený (pozri rozsudok z 19. októbra 2005, Cofradía de pescadores „San Pedro de Bermeo“ a i./Rada, T-415/03, EU:T:2005:365, bod 86 a citovanú judikatúru). V prejednávanej veci je cieľom právnej normy obsiahnutej v článku 124 ZFEÚ chrániť inštitúcie Únie a členské štáty pred rozpočtovými rizikami zvýhodneného prístupu k finančným inštitúciám. Cieľom zákazu obsiahnutého v článku 124 ZFEÚ teda nie je chrániť jednotlivcov a podniky, ktorými sú žalobcovia vo veci samej, ale Úniu ako takú, vrátane členských štátov, pred správaniami, ktoré by mohli narušiť hospodársku a finančnú stabilitu Únie ako celku.

141 Z toho vyplýva, že článok 124 ZFEÚ sa nemôže považovať za ustanovenie priznávajúce práva žalobcom, takže sa nemôžu naň odvolávať na podporu svojho návrhu na náhradu škody.

142 Z týchto dôvodov sa žalobcovia nesprávne odvolávajú na existenciu nezákonného konania, ktoré by zakladalo zodpovednosť ECB vo vzťahu k nim z dôvodu, že v prejednávanej veci neupozornila na porušenie článku 124 ZFEÚ.

143 Vzhľadom na kumulatívnu povahu podmienok vzniku mimozmluvnej zodpovednosti ECB sa musí žaloba v celom rozsahu zamietnuť, pokiaľ nie je splnená čo len jedna z týchto podmienok (pozri v tomto zmysle rozsudok z 24. januára 2017, Nausicaa Anadyomène a Banque d’escompte/ECB, T-749/15, neuverejnený, EU:T:2017:21, bod 68 a citovanú judikatúru).

144 V prejednávanej veci je vzhľadom na všetky vyššie uvedené úvahy potrebné dospieť k záveru, že žiadne z tvrdení uvádzaných žalobcami neumožnilo preukázať, že by sa ECB dopustila dostatočne závažného porušenia právnej normy, ktorá priznáva práva jednotlivcom. Už len z tohto dôvodu preto treba zamietnuť návrhy žalobcov na náhradu škody, a to bez toho, aby bolo treba posúdiť, či škoda skutočne vznikla a či existuje príčinná súvislosť medzi uvádzaným správaním ECB a uvádzanou škodou.

O trovách

145 Podľa článku 134 ods. 1 rokovacieho poriadku účastník konania, ktorý vo veci nemal úspech, je povinný nahradiť trovy konania, ak to bolo v tomto zmysle navrhnuté. Keďže žalobcovia nemali vo veci úspech, je opodstatnené zaviazať ich na náhradu trov konania v súlade s návrhom ECB.

Z týchto dôvodov

VŠEOBECNÝ SÚD (tretia komora)

rozhodol takto:

1. **Žaloba sa zamieta.**

2. **Frank Steinhoff a Ewald Filbry, Vereinigte Raiffeisenbanken Gräfenberg-Forchheim-Eschenau-Heroldsberg eG, Werner Bäcker a EMB Consulting SE sú povinní nahradiť trovy konania.**

Frimodt Nielsen Kreuschitz Półtorak

Rozsudok bol vyhlásený na verejnom pojednávaní v Luxemburgu 23. mája 2019.

Podpisy